

Gazeta Bydgoska

KURJER BYDGOSKI

Adres Redakcji i Administracji:
Bydgoszcz, Marszałka Focha 39

Nr. 283.

Wydawca:
Drukarnia Polska S. A. w Poznaniu, Oddział Bydgoszcz.Telefony Redakcji: 304 i 1044.
Telefon Administracji: 352.

Bydgoszcz, sobota, dnia 6 grudnia 1930 r.

Rok IX.

Torturowanie więźniów.

Bicie aresztowanych należy do tej kategorii spraw, o których dużo się mówi, przeważnie zresztą półgłosem, mało pisze — z różnych względów — któremi natomiast zajmują się czynnie różne organizacje zagraniczne, jak np. „Liga obrony praw człowieka i obywatela”, co oczywiście nie idzie w parze ze wzrostem naszej reputacji. Niespodzianką też jest, że bezpośrednio po konfiskatach w „Gazecie Warszawskiej” i „Robotniku” zeznał świadek w politycznym procesie toruńskim, zajął się sprawą bicia aresztowanych organ rządowy, a mianowicie „Express Poranny”, niestety tylko z powodu kryminalnego procesu o zabójstwo bankiera Centnerszvera.

Otóż na tym procesie oskarżony Pystek zeznał następująco:

„Położyli mnie na ławkę grzbietem do góry, skuli mi pod spodem nogi, ściągali ubranie i przez mokre szmaty bili gumami aż do omdlenia. Następnie przewrócono mnie nawznak w ten sposób, że głowa zwisała z ławki na dół, zatkało mi usta mokrą szmatą, a w nos lano wodę.”

„Express” pisze o tem zeznaniu, że rzuca ono „straszne oskarżenie pod adresem policji śledczej” i tak je ocenia:

„Bodaj pierwszy raz wystąpiono z oskarżeniem o stosowanie tortur jako środka dochodzeń w sprawie karnej. Do tego rodzaju faktów nie może być żadnego usprawiedliwienia i jeżeli jest w nich choć cząstka prawdy, to winni muszą być surowo ukarani.”

„Express” daje się porwać zgrozie na samą myśl, że znęcać się nad aresztowanymi mogli ludzie, odziani w mundury policji państwowej, i wzywa pułk. Jagrym-Maleszewskiego, aby zbadał prawdziwość oskarżenia.

Bardzo się chwali „Expressowi”, że tak się przejął sprawą braci Pystków i Agaty Peciakówny, ludzi rzadzo pospolitych, w każdym razie arżonych o pospolite morderstwo na zysku. Ale poco wstydliwie zamykać oczy na sprawy inne, stokroć donioślejsze i bardziej wstrząsające?

Na marginesie procesu o morderstwo Centnerszvera pisze wczorajsze „A. B. C.”:

„Torturowali czy nie torturowali? Bili przez mokre ręczniki i pastwili się w czasie dochodzeń, czy też oskarżenia o tę ohydę są tylko wymysłem?”

Do stosowania tortur do bezbronnych więźniów, choćby byli oni pospolitymi złoczyńcami, zdolni mogą być tylko albo ludzie chorzy umysłowo, albo ludzie o ponurych duszach dzikich bestyj. Dla jednym i drugich niema miejsca wśród społeczeństwa polskiego.

Jakkolwiek chodzi w tym wypadku z jednej strony o pospolitych przestępców, z drugiej o policję śledczą, powołaną do walki z tym elementem — ohyda musi być wypalona gorącym żelazem karzącej sprawiedliwości.”

Tak być powinno. Znęcanie się nad bezbronnymi i aresztowanymi przez ludzi w mundurach jest zawsze i wszędzie poczytywane za nikiemność i ohydę najgorszego gatunku.

Przesunięcia w ministerjach.

Warszawa, 5. 12. (Tel. wł.) Szef gabinetu premiera plk. Schaetzel złożył mandat poselski i obejmuje stanowisko naczelnika wydziału wschodniego w M. S. Z. po p. Hołowce.

Warszawa, 5. 12. (Tel. wł.) Obowiązki szefa dep. budownictwa w min. spr. wojsk. obejmuje z polecenia ministra spr. wojsk. inż. Leopold Toruń.

Nominacja nowego rządu plk. Sławka.

Wicepremierem został plk. Pieracki, dotychczasowy wiceminister spraw wewnętrznych. W skład nowego gabinetu nie weszli p. p. Kwiatkowski i Staniewicz. Plk. Prystor ministrem przemysłu i handlu, a profesor archeologii Kozłowski ministrem reform rolnych. Kilka nowych posad wice ministrów.

Warszawa, 4. 12. (PAT.) Dziś o godz. 17-tej min. Beck udał się na Zamek i w imieniu prezesa Rady Ministrów przedłożył Prezydentowi Rzplitej dymisję gabinetu.

Prezydent dymisję przyjął.

Warszawa, 4. 12. (PAT.) Prezydent Rzplitej przyjął premiera Sławka, który przedłożył mu proponowany przez siebie skład gabinetu.

Prezydent zatwierdził gabinet w składzie, proponowanym przez premiera Sławka.

Warszawa, 4. 12. (PAT.) Prezydent Rzplitej podpisał w dniu dzisiejszym dekret następujący:

Do p. Walerego Sławka w Warsza-

wie. Mianuję Pana prezesem Rady Ministrów. Równocześnie na wniosek Pański mianuję pp.:

Bronisława Pierackiego, podsekretarza stanu w min. spraw wewn., — ministrem (będzie on wicepremierem)

Felicjana Sławoj - Składkowskiego generała brygady — ministrem spraw wewnętrznych,

Augusta Zaleskiego — min. spraw zagranicznych,

marszałka Polski Józefa Piłsudskiego — min. spraw wojskowych,

Czesława Michałowskiego, prokuratora Sądu Okr. w Warszawie — min. sprawiedliwości,

dr. Sławomira Czerwińskiego —

min. wyznań rel. i ośw. publicznego, dr. Leona Jantę - Polczyńskiego — min. rolnictwa,

Aleksandra Prystora — min. przemysłu i handlu,

inż. Alfonsa Kühna — min. komunikacji,

Mieczysława Norwid-Neugebauera, generała dywizji — min. robót publ.,

dr. Stefana Hubickiego, podsekretarza stanu w min. pracy i opieki społ. — min. pracj i opieki społ.,

dr. Leona Kozłowskiego, prof. Uniw. Jana Kazimierza — min. reform rolnych,

inż. Ignacego Boernera — min. poczt i telegrafów

oraz poruczam kierownictwo min. skarbu Ignacemu Matuszewskiemu, posłowi nadzwyczajnemu i min. pełnom. 2-giej klasy.

Warszawa, dn. 4 grudnia 1930.

Prezydent Rzplitej Polkiej

(—) Ignacy Mościcki,

Prezes Rady Ministrów

(—) Walery Sławek.

Warszawa, 5. 12. (Tel. wł.) Zaprzysiężenie nowego rządu odbędzie się dzisiaj w południe na Zamku. Pierwsze posiedzenie Rady Ministrów odbędzie się dziś lub jutro i na tem posiedzeniu prawdopodobnie zostanie zatwierdzona nominacja dwóch nowych wice ministrów, mianowicie: dyrektora Departamentu Politycznego w Min. Spraw Wewnętrznych plk. Stamirowskiego, oraz Dyrektora Departamentu Samorządowego Korsaka.

Warszawa, 5. 12. (Tel. wł.) Prasa rządowa donosi, że przewidziana jest w najbliższym czasie reorganizacja Ministerstwa Skarbu, polegająca na tem, że w Ministerstwie będzie urzędowało 4-ch wice ministrów. Wice ministrowie ci będą stali na czele wydziału spraw ogólnych, wydziału budżetowego, wydziału podatkowego i wydziału monopolj państwowych.

Warszawa, 5. 12. (Tel. wł.) Z powodu ustąpienia ministra Kwiatkowskiego prasa rządowa pisze, że zamierza on przejść na stanowisko dyrektora fabryki Związków Azotowych w Mościcach.

Co zeznał Baćmaga?

„Gazeta Warszawska” w nr. 351 pisze, co następuje:

Wyrok, na którego mocy skazani zostali prezydent, wiceprezydent i radni m. Radomia za uchwalenie protestu przeciw uwięzieniu b. posłów w Brześciu, poprzedziła bardzo interesująca rozprawa. Obrona domagała się powołania świadków w osobach pp.: Liebermana, Witosa i innych. Sąd odrzucił ten wniosek. Wobec tego obrona postawiła wniosek o przesłuchanie b. posła Baćmaga, odsiadującego więzienie w Radomiu.

Jak donosi krakowski „Naprzód” (i „Głos Narodu”) „sąd zgodził się na ten wniosek, wobec tego sprowadzono Baćmagę z więzienia.”

„Baćmaga — pisze dalej pismo krakowskie — zeznając w charakterze świadka, stwierdził na wstępie, że siedział w więzieniu brzeskim kolejno z Barlickim, p. Dębskim, Kiernikiem i Kosfantym — obowiązywał ścisłe regulamin więzienny. Zgodnie z regulaminem zmuszono ich do czyszczenia miejsc ustępowych.

„Sw. Baćmaga z powodu choroby został od czyszczenia ustępów zwolniony. B. poseł Korfanty skarżył się wobec świadka na konsekwencje, jakie pociągnęło za sobą niedokładne oczyszczenie kubła z nieczystościami.”

Powódź również w Anglii.

W Anglii szerokie połacie kraju stoją pod wodą. Mimo to ruch na szosach nie zamiera, jak to widzimy na powyższej fotografii.

Ks. Kard. Hlond interwenjował w sprawie uwięzionych b. posłów.

Warszawa, 5. 12. (Tel. wł.) — Z powodu wiadomości o interwencji J. E. ks. kardynała Hlonda u Prezydenta Rzplitej w sprawie więźniów w Brześciu, „Kurjer Warszawski” publikuje następujące doniesienie:

W samym początku października rb grono pań, żon i córek uwięzionych posłów z różnych stronniów polskich, zwróciło się pisemnie i osobiście do

J. E. ks. Prymasa z prośbą o opiekę w tej sprawie.

J. E. ks. kardynał Hlond przed swym wyjazdem do Anglii w początkach października rb. zwrócił się pisemnie do Prezydenta Rzplitej. W piśmie tem, wspominając o prośbach i życzeniach rodzin, J. E. ks. Prymas przedstawił Prezydentowi Rzplitej sprawę losu więźniów oraz warunki ich wzięcia

Rząd francuski podał się do dymisji.

Gabinet p. Tardieu obalony został po dyskusji w senacie 147 głosami przeciwko 139.

Paryż, 4. 12. (Tel. wł.) — Gabinet Tardieu podał się do dymisji wskutek votum nieufności, jakie otrzymał w czasie głosowania w senacie po dłuższej mowie Tardieu i wywodach mówców opozycyjnych.

Upadek gabinetu Tardieu spowodowany został głównie skutkami wielkiego skandalu finansowego, który wybuchł na tle bankructwa dwóch banków francuskich, zwłaszcza banku Oustric, w który to skandal zawikłany był również minister sprawiedliwości. Ponadto w aferę zawikłanych jest dwóch dalszych członków gabinetu.

Tardieu, który w izbie deputowanych zdołał przekonać posłów i zwyciężył po długiej debacie, w senacie nie zdołał uzyskać większości.

W głosowaniu za rządem opowiedziało się 139 senatorów, a przeciwko 147.

Paryż, 4. 12. (Tel. wł.) Natychmiast po posiedzeniu senatu premier Tardieu udał się do prezydenta Doumergue'a, któremu wręczył prośbę o dymisję. Prezydent dymisję przyjął.

Jak mówią w kuluarach parlamentu, Poincare, który w czasie debaty w senacie starał się nie dopuścić do upadku gabinetu, pośrednicząc często pomiędzy senatorami, miał oświadczyć, że w żadnym wypadku nie przyjmie ewentualnej propozycji tworzenia nowego rządu.

O ile pogłoski te polegałyby na prawdzie, liczą się tu z długotrwałym kryzysem gabinetowym.

B. więźniowie brzescy nie otrzymali jeszcze aktu oskarżenia.

Donoszą, że żaden z więźniów brzeskich nie otrzymał dotąd aktu oskarżenia. Dn. 10 września sędzia Demant doręczył aresztowanym decyzję o zawieszeniu nad nimi aresztu prewencyjnego na dwa miesiące, przyczem decyzję uzasadniono tem, że w związku z kongresem „centrolewu“ i zapowiedzianymi demonstracjami w kraju przygotowywano obalenie rządu oraz zmiany istniejącego ustroju państwowego, co jest przestępstwem z art. 100 i 101 k. k.

Pismo z taką motywacją otrzymał również p. Dębski, który, jak wiadomo, w kongresie „centrolewu“ udziału nie brał. Po dwu miesiącach uwięzienia otrzymali nową decyzję, przedłużającą areszt tymczasowy, poczem część z więzionych została zwolniona.

100 tys. zł. cła od diamentów.

Wilno, 5. 12. 30 (Tel. wł.) Wczoraj na granicy w Stolpcach znaleziono przy obywatelu angielskim, nazwiskiem Harrys, jadącym z Rosji, kilogram diamentów. Na diamenty te nałożono i ściągnięto z p. Harrys'a 100 tysięcy zł. cła. Harrys wiezie te diamenty do Francji.

Przykrości samowładnych „sanatorów“ w Gdańsku.

Gdańsk, 4. 12. (Tel. wł.) W kwietniu rb. Gminę Polską, naczelną organizację polską na terenie Gdańska opanowali miejscowi „sanatorzy“ i bezprawnie usunęli istniejący zarząd. Pp. Maliszewski i tow. jako członkowie samowładnego zarządu wnieśli swoje nazwiska do miejscowego rejestru sądowego, nie uzyskali jednak legalizacji. W dniu dzisiejszym gdański sąd

Pogłoska o zmianie ambasadora Polski przy Watykanie.

Warszawa, 5. 12. 30. (Tel. wł.) Ukazała się tutaj pogłoska, że Ambasador Polski przy Watykanie, p. Władysław Skrzyński, ma być odwołany. Podobno jest to w związku z ostatnią audjencją u Papieża, z której sprawozdanie brzmiało bardzo niepomyślnie.

Dzisiejszy „Robotnik“ donosi, że

Stolica Apostolska zamierza wysłać osobnego delegata ze swego ramienia do Małopolski Wschodniej, gdzie, jak wiadomo, aresztowano wielu księży ruskich, a wśród nich wysokich dygnitarzy kościelnych.

Na decyzję wysłania delegata miała również wpłynąć sprawa Brześcia.

Zamach na konsulat polski w Hamburgu.

Zamachowcy wybili kamieniami i petardą szyby w gmachu konsulatu. Jest to już drugi tego rodzaju wypadek.

Hamburg, 4. 12. (PAT.) Ubiegłej nocy o godz. 10 wybito kamieniami oraz petardą szyby w konsulacie polskim w Hamburgu w gabinecie konsula. Uciekających w różne strony na rowerach 6 zamachowców zauważył policjant z odwachu, odległego o 100 metrów od gmachu konsulatu.

Policjant ów, usłyszawszy detonację, wyszedł na ulicę celem zbadania przyczyny huk. Przed domem znalazł gilzę od petardy i butelkę z wodą ze znakiem Hackenkreutz i napisem „Gross Deutschland erwache“ oraz kamienie.

Zamach miał miejsce w chwili, gdy

konsulostwo Himmelstierna znajdowało się w gabinecie. Należy przypomnieć, że jest to już drugi wypadek wybijania szyb w tutejszym konsulacie polskim w roku bieżącym.

Rozporządzenie o komercjalizacji kolei.

W nr. 82 Dziennika Ustaw z dn. 2 grudnia br. ukazał się dekret Prezydenta Rzeczypospolitej z 29 listopada 1930 w sprawie zmian i uzupełnień rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 24 września 1926 o utworzeniu przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe“.

Nowe rozporządzenie p. Prezydenta postanawia, rozszerzając treść poprzedniego rozporządzenia, że organom przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe“ służą wszystkie publiczno-prawne uprawnienia dotychczasowego państwowego zarządu kolejowego. Przedsiębiorstwo „Polskie Koleje Państwowe“ będzie wpisane do rejestru handlowego, przyczem wpisaniu do rejestru handlowego podlegają imiona i nazwiska osób, uprawnionych do podpisywania skryptów dłużnych i weksli w imieniu przedsiębiorstwa.

Przedsiębiorstwo „P. K. P.“ prowadzi eksploatację wszystkich linii kolejowych, zarządzanych dotychczas przez ministerstwo komunikacji i w tym celu obejmuje w zarząd powierniczy i użytkowanie cały ich majątek nieruchomy. Majątek ruchomy, przeznaczony do użytku kolei państwowych, z całym istniejącym zapasem gotówki i zapasem materiału, przechodzi na własność przedsiębiorstwa. Cały majątek oddany przedsiębiorstwu „P. K. P.“ w użytkowanie i powierniczy zarząd lub na własność przedsiębiorstwa, wyodrębni się z ogólnego majątku skarbu państwa. Majątek nieruchomy, oddany temu przedsiębiorstwu, odpowiada za pożyczki i zobowiązania, zaciągnięte przez przedsiębiorstwo, oraz za pożyczki i zobowiązania, które były zaciągnięte przez skarbu państwa i które korzystały ze specjalnego zabezpieczenia na tym majątku. Majątek ten nie może być obciążony żadnymi innymi pożyczkami i zobowiązaniami skarbu państwa. Wszelkie nieruchomości przeznaczone do użytku kolei, stają się z chwilą nabycia ich przez „P. K. P.“ własnością skarbu państwa, przedsiębiorstwo zaś zatrzymuje je w swoim użytkowaniu i powierniczym zarządzie. Na swe potrzeby „P. K. P.“ może zaciągać krótko-terminowe pożyczki nie przewyższające w sumie 1% proc. ogólnego dochodu eksploatacyjnego brutto, wykazanego w ostatnim rocznym zamknięciu rachunkowym. Pożyczki te będą spłacane z bieżących dochodów przedsiębiorstwa. Ogólne zasady, na jakich pożyczki te mogą być zaciągane, ustala minister komunikacji w porozumieniu z ministrem skarbu. Zaciąganie pożyczek wyższych i długoterminowych oraz zaciąganie jakichkolwiek pożyczek przez emitowanie obligacji, wreszcie zaciąganie wszelkich zobowiązań, obciążających nieruchomości, może nastąpić tylko w granicach upoważnień ustawowych.

Przedsiębiorstwo „P. K. P.“ wolne jest od wszelkich podatków, danin i opłat publicznych, od których wolny jest skarbu państwa. Bezpośredni zarząd przedsiębiorstwa P. K. P. sprawuje minister komunikacji. Sieć kolejowa przedsiębiorstwa P. K. P. dzieli się na okręgi dyrekcyjne, w których bezpośredni zarząd sprawami przedsiębiorstwa wykonują dyrektorzy kolei państwowych, mianowani przez ministra komunikacji. Skrypty dłużne i weksle, wystawione przez przedsiębiorstwo P. K. P. podpisuje bądź

Epidemia grypy w Łodzi.

Łódź, 5. 12. 30. (Tel. wł.) Epidemia grypy, która panuje tutaj, osiągnęła punkt kulminacyjny. Codziennie zapada po tysiąc osób. Szkoły są prawie puste. Lekarze nie mogą nadążyć z odwiedzaniem chorych.

Oficer strzela do pijanego szeregowca.

Często chowa, 5. 12. 30. (Tel. wł.) Porucznik 4 p. art. ciężkiej, Chrzastowski, przechodząc ulicą, zauważył pijanego szeregowca 75 pp. Zatrzymał go i chciał go wylegitymować. Szeregowiec ten nie usłuchał rozkazu i przybrał wobec oficera groźną postawę.

Porucznik Chrzastowski użył broni palnej i wystrzelił z rewolweru zranil szeregowca w klatkę piersiową. Jak się okazało, szeregowiec ten nazywał się Oracz i przybył do Częstochowy z Królewskiej Huty na rozprawę sądową o znieważenie policjanta.

Komedjanckie oskarżenia przeciw Francji.

Paryż, 4. 12. (PAT.) „Le Matin“ pisze, iż proces moskiewski jest spiskiem przeciwko Francji, uknutym dla poruszenia opinii publicznej. W związku z tem, dziennik zamieszcza pisemne zeznanie dr. Ramzina, brata oskarżonego, który stwierdza, iż brat jego nie zajmował się nigdy polityką i wysłany był do Paryża na rozkaz Moskwy z innymi „specami“ sowieckimi i kilkoma członkami rosyjskiej partji komunistycznej. Ramzin w Paryżu był ciągle bacznie strzeżony i śledzony, tak, że — zdaniem doktora Ramzina — udział jego w jakichkolwiek rokowaniach był niemożliwy.

„Le Matin“ donosi również, iż ambasador francuski w Moskwie odbył dłuższą rozmowę z zastępcą komisa-

okregowy, będący najwyższą instancją dla wszystkich towarzystw, działających na terenie Gdańska orzekł, że nazwiska „sanatorów“ mają być wykreślone z rejestru, zaś na ich miejsce wpisane ponownie nazwiska pp. dr. Kubacza, Michny i Lisieńskiego, którzy stosownie do statutu Gminy Polskiej pozostają jej kierownikami do roku 1932 względnie 1933.

rzecz Spraw Zagranicznych Krestin-skim. Poza tem rządowi sowieckiemu zwrócono rozmaitemi drogami uwagę na doniosłość oskarżeń, skierowanych przeciwko Francji.

London, 4. 12. (PAT.) Omawiając w Izbie Gmin nadawane wczoraj wieczorem przez radio-stację moskiewską przemówienie, Henderson powiedział, że aczkolwiek niema w nich wyraźnego podżegania do rewolucji, niemniej Moskwa naruszyła swoje zobowiązanie nierobienia propagandy komunistycznej, wobec czego ambasador angielski w Moskwie otrzymał polecenie wystąpienia z protestem w tej sprawie u rządu sowieckiego.

Rzym, 4. 12. (PAT.) Z Tarentu donoszą, że w okolicach Brindisi, Lecce Otranto odczuło wstrząsy podziemne.

Rangoon, 4. 12. (PAT.) — Liczba ofiar wczorajszego trzęsienia ziemi wynosi 36 osób.

Rangoon, 4. 12. (PAT.) Wczoraj sze trzęsienie ziemi spowodowało śmierć 22 osób.

Największemu zniszczeniu uległy obszary między miejscowościami Pyunta za i Toungoo.

Nowe wstrząsy ziemi w Indjach.

Od wstrząsów podziemnych wyróciły się dwa pociągi. Śmierć 36 osób.

Rangoon, 4. 12. (PAT.) Wczoraj o godz. 1,15 w nocy odczuło tu silne i dość długotrwałe trzęsienie ziemi. Według dotychczasowych informacji nie spowodowało ono szkód.

Rangoon, 4. 12. (PAT.) Wskutek trzęsienia ziemi linie kolejowe w okolicy Piu - Czang o 134 mil od Rangoon są zatarasowane przez 2 pociągi towarowe, które wyróciły się. Z pośród załogi pociągów nikt nie odniósł żadnych obrażeń.

O katastrofie pociągów pasażerskich niema dotychczas doniesień.

Krwawe demonstracje komunistów w Hamburgu.

Starcie z policją. Śmiertelne zranienie wachmistrza policji. Aresztowania.

Berlin, 4. 12. (PAT.) Z Hamburga donoszą, że oddział komunistów, złożony z 250 demonstrantów w mundurach marynarki czerwonej zaatakował kilku policjantów, łąc ich i obsypując kamieniami. Trzech policjantów zostało pobitych i powalonych na ziemię. Zaalarmowano pogotowie policyjne, które musiało gumowymi pałkami rozpręczać atakujących komunistów. W pobliżu portu grupa

demonstrantów komunistycznych z nożami w rękach zaatakowała ponownie kilku urzędników policyjnych. Kapitan policji otrzymał pchnięcie nożem w brzuch i dłoń. Komisarz rewiru policyjnego dostał cios w plecy i w twarz. Wachmistrzowi policji demonstranci poderżnęli gardło. Zmarł on na miejscu wskutek upływu krwi. Aresztowano 2 komunistów, którzy brali udział w napadzie.

Śmiertelne pogryzienie przez psa.

Mogilno, 5. 12. (Tel. wł.) W Kościelecu pod Mogilnem zmarła w tych dniach 16-letnia Kuncówna.

Została ona pogryziona przez psa i zmarła w krótkim czasie z powodu zakażenia krwi.

Nowy rząd w Austrii.

Wiedeń, 4. 12. (PAT.) Dziś o południu utworzony został rząd w następującym składzie: kanclerz związkowy Ender (chrz. społ.), wicekanclerz i minister spraw zagr. Schober (blok gospod.), sprawy wewn. — Winkler ((Landbund), sprawiedliwość — Schürff (blok gosp.), finanse — Juch (urzędnik), handel — Hefal (chrz. społ.), rolnictwo — Thaller (chrz. społ.), sprawy wojskowe — Vaugoin (chrz. społ.), oświata — Czermak (chrz. społ.), opieka społ. — Resch. Wszyscy ministrowie z wyjątkiem Jucha i Rescha są członkami rady narodowej.

Nie będzie strajku ogólnego w Anglii.

London, 4. 12. (PAT.) Konferencja delegatów górniczych odrzuciła propozycję strajku ogólnego we wszystkich kopalniach angielskich 230 głosami przeciwko 209.

Zemsta czarnych karłów

Francuskemu podróżnikowi Eugeniuszowi Bergonier udało się przewieźć do Stanów Zjednoczonych 20 karłów środkowo-afrykańskiego szczepu Ubangi. Niestety stało się to jego nieszczęściem, jak się zaraz przekonaamy. Karły miały występować w cyrku. Tymczasem doszło do nieporozumień między nim a karłami. Dzicy przysięgli mu zemstę. Bergonier dowiedział się wkrótce, że trupa karłów odprawia tajemne ceremonie według prawa Wudu, które są wstępem do krwawych czynów. Podróżnik dowiedział się co to znaczy, i opuścił poprzedz Saratoga, gdzie cyrk właśnie przebywał. Ale w drodze zachorował i zmarł w tajemniczych okolicznościach. Kiedy karłów powiadomiono o śmierci Bergoniera, zaczęli tańczyć z radością i śpiewać — „zabiliśmy go“ — i tak będzie epilog tego, nie wiadomo.

Między swoimi.

Organ BBS. o większości BB.

Niezwykle zajmujące uwagi wypożycza „Przedświt”, pismo BBS. pod tytułem:

„Sejmowa większość B. B. pozostawiona własnym siłom”.

Omawiając mianowicie to, że p. Piłsudski usuwa się od rządów, dziennik BBS. tj. grupy, która wogóle nie weszła do Sejmu w tych wyborach, z takim oto słowami zwraca Polsce. Sejm przestał być przeszkodą.

„Teraz droga jest wspaniale wygładzona. Jak słusznie ze strony samego obozu rządowego podkreślano, w żadnym parlamencie rządowym państwie na świecie rządy nie mają pracy tak ułatwionej, jak będą miały obecne rządy z Iona BBWR, w Polsce. Sejm przestał być przeszkodą. Stał się wymarzoną podporą.”

Większość sejmowa, obóz BBWR, rozporządza jaknajlepszymi danymi, aby świetnie zdać egzamin z umiejętności rządzenia i gospodarowania państwem. Bardzo surowe też wymagania ma prawo stawiać tej większości i jej gabinetom społeczeństwo, przedewszystkiem zaś klasy i warstwy pracujące, które czekają na czyny i według czynów potrafią rządzących sprawiedliwie ocenić.”

Trudno oprzeć się wrażeniu, że w słowach tych górnolotnie nastrojonych jest sporo... szyderstwa i stąd na końcu... surowe wymagania.

Echa Brześcia.

W warszawskim „Robotniku” z niedzieli (30. 11.) i z wtorku (2. 12.) ukazały się dwa artykuły, podpisane pseudonimem „Były”, a omawiające sprawę Brześcia. Pseudonim „Były” przypisywany jest ogólnie p. Andrzejowi Strugowi (Tadeuszowi Galeckiemu), znanemu powieściopisarzowi i b. mistrzowi łożu masonskiej Wielkiego Wschodu w Polsce.

Pierwszy artykuł (w skrócie) brzmi: **Pomiędzy Was a nas padło jedno słowo:**

Brześć!

Tego słowa nie wymaże już nikt; dzisiaj wymawiają je po cichu usta robotnicze i chłopskie; nadejdzie niebawem czas, kiedy zagrzmi ono, jak grom, na całej ziemi polskiej, odśloni Prawdę i plunie w twarz szalbierstwu sprzedajnej prasy.

Niektórzy z Was szepczą dzisiaj o pojednaniu. Nie będzie pojednania. Pojednanie musiałoby przekroczyć przez jedno słowo:

Brześć!

to jest przepaść zanadto szeroka.

Bywały legendy, które umierały na polach bitew; bywały legendy, które umierały wśród cichego szelestu liści zapomnienia; będą legendy, które umrą pod ciężarem jednego słowa:

Brześć!

...Niech mijają miesiące i lata. Niech się dzieje tysiące rzeczy. Ile razy wyciągnie który z Was do nas rękę, — odpowiemy jednym słowem:

Brześć!

To jedno słowo będzie szło za Legendą krok w krok

Jedno słowo, jedno tylko, a przecie tak wielkie, jak Polska, tak przerażające, jak rozpacz mas, — jedno słowo:

Brześć!

Nie będzie Pojednania! Nie może być pojednania — już nigdy!

Drugi artykuł, ujęty w formę listu do „Florka”, czyli do przebywającego obecnie w Grójcu posła Bagińskiego, brzmi:

My już dziś wiemy, „Florku” jak Ci tam było w tym Brześciu. Wiemy wszystko. Zanotowali my to sobie dokładnie. I nie zapomnimy, „Florku”, nie zapomnimy. Bądź spokojny. Raz jeszcze jeden oddałeś przysługę Sprawie. Bo — widzisz — Twój brzeski los — to tak, jakgdyby ktoś w pysk trzasnął każdego z nas z osobna, jak gdyby ktoś plunął nam w oczy i pasami poprzez mokre prześcieradło walił nas po krzyżach. Każdego z osobna, „Florku”, każdego z osobna!...

Dzisiaj te wieści o Tobie krążą po cichu z ust do ust. Dowiadują się prawdziwe, stare „peowiaki”, jak to przeżył siedemdziesiąt kilka dni komendant ich „lotnych oddziałów”... Twardy byłś człowiek, „Florku”; twardym pozostał i teraz. Różne my rzeczy z Tobą razem ślubowali. Teraz ślubuję nie z Tobą, ale Tobie, że my tę rękę, co Ciebie uderzyła, wykopimy z pod ziemi, odnajdziemy wazędzie, przedzie czy później.

natychmiast czy za rok, — odnajdziemy. Nie popuści tego stara wiara, „Florku”, nie popuści... Za Twój krzyż, „Florku”, i za „oddziały lotne” P. O. W...

Bądź spokojny, „Florku”! Nie minęły daremnie Wasze dni brzeskie...

Bywaj, „Florku”!... Klamię Ci się nisko, do samej, do samiutkiej ziemi. Za Twoje Wczoraj „peowiackie”. Za Twoje Wczoraj brzeskie. Za Twoje Dzi-

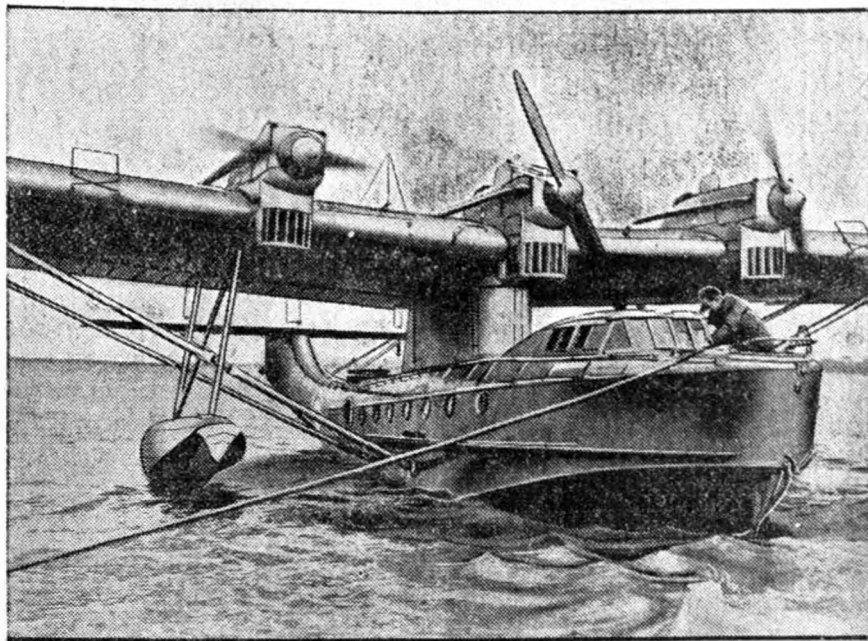
siaj grójeckie. I całuję — imieniem starej wiary — to miejsce na Twojej twarzy, o którym wiesz, a która palić będzie, jak płomień, sumienia nasze i godność Idei.

Bywaj, „Florku”!

Nie zapomnimy już nigdy! Nie przebaczymy już nigdy!

Nie pojednamy się już nigdy!

I przyjdzie godzina, która za wszystko zapłaci.

Największy na świecie samolot wojskowy posiada Anglja. Jest nim samolot „Sidney”, który osiąga szybkość 200 km. na godzinę.

Przeciwrządowe demonstracje komunistyczne w Berlinie.

Mobilizacja 5 tysięcy policjantów. Demonstrujący komuniści obrzucili policję kamieniami. Pochody i meetings hitlerowców. Zapowiedź dalszych awantur Aresztowania.

Berlin, 4. 12. (Tel. wł.) Dziś wieczorem w południowej części Berlina partja komunistyczna urządziła demonstracje bezrobotnych przeciwko rządowi Brueninga.

Olbryzmie masy robotników i bezrobotnych sformowały pochód demonstracyjny, który, mimo policyjnego zakazu demonstracji, z pieśnią „międzynarodówki” na ustach przemarszerował głównymi ulicami. Gdy policja przystąpiła do rozpędzenia pochodu, posypał się grad kamieni, wskutek czego kilku policjantów odniosło rany. W końcu policja była zmuszona do szarżowania celem oczyszczenia ulic i rozwiązania pochodu. Szereg demonstrantów odniósł obrażenia od pałek gumowych.

Kilkanaście osób aresztowano M. N. Berlin, 4. 12. (PAT.) Policja berlińska, która wczoraj z racji otwarcia obrad Reichstagu zmuszona była poczynić daleko idące zarządzenia dla ochrony spokoju i porządku publicznego, dziś znowu stanęła w obliczu niezwykle trudnych zadań. Złożyło się na to wiele wypadków.

W ciągu dnia dzisiejszego komuniści i hitlerowcy zorganizowali w po-

szczególnych dzielnicach demonstracje, pochody i meetings, wskutek czego niebezpieczeństwo zakłócenia porządku wzrosło do najwyższego stopnia. Od samego rana policja znajduje się w ostrym pogotowiu. W samym Berlinie zmobilizowano 5000 policjantów dla ochrony zgromadzeń i porządku podczas różnych demonstracji i pochodów. Wczesnym rankiem poczęły ścierać z dzielnic robotniczych pochody bezrobotnych w stronę cyrku Buscha, gdzie odbył się meeting protestacyjny komunistów, poczem zgromadzony tłum ruszył pochodem w stronę śródmieścia, przyczem doszło do starć z policją. Demonstranci obrzucali policjantów kamieniami i śpawali szereg sklepów.

O godz. 12 rozpoczęło się posiedzenie Reichstagu. Gmach parlamentu otoczony był silnym kordonem policji.

Również na godz. 12 zapowiedziane było zebranie t. zw. czerwonego związku sportowego, stojącego pod kierownictwem komunistów. W jednym z kin wyświetlany jest dziś film, osnuty na tle znanej powieści Remarque’a „Na zachodzie bez zmian”. Wobec niezwyklej ataków prasy nacjonalistycznej na auto-

Przed parlamentem niemieckim. Policja zamyka okolicę Reichstagu, posługując się liniami, by przeszkodzić demonstracjom.

ra książki, zachodzi możliwość burzliwych zajęć w kinoteatrze

O godz. 8 wiecz. komuniści urządzili masowy meeting w dzielnicy Friedrichshaim. W tym samym czasie odbył się wiec stahlhelmowców w gmachu związku kombatanów. Jednocześnie hitlerowcy zwołali 2 wiece pod hasłem: „Rozpędzić Reichstag”

Berlin, 4. 12. (Tel. wł.) We Wrocławiu odbyły się dziś demonstracje bezrobotnych, zorganizowane przez komunistów. Liczne pochody przeszły przez ulice miasta, odśpiewując „międzynarodówkę”. Policja nie dopuściła jednak do większych manifestacji i pochody rozwiązała. Doszło do starcia z policją, przyczem tłum demonstrantów obrzucił policję kamieniami.

Trzy osoby zostały aresztowane.

Straszny wypadek pod Sremem.

Poznań, 5. 12. (tel. wł.)

Wczoraj na szosie pomiędzy Sremem a Czempinim wydarzył się straszny wypadek.

W chwili zbliżania się pociągu w pobliżu toru zatrzymał się jadący konno kapitan szkoły podchorążych w Śremie Józef Sierosławski. W pewnej chwili sploszonego widokiem nadjeżdżającego pociągu koń skoczył wprost pod lokomotywę i został zabity na miejscu. Kapitan Sierosławski cudem wprost uszedł groźącej mu śmierci i doznał tylko lekkich kontuzji.

Zderzenie 2-ch samolotów wojskowych.

Lwów, 4. 12. (PAT.) Dn 4 bm. o godz. 14 w lesie na terenie gminy Podcienne w pow. lwowskim spadły wskutek zderzenia 2 samoloty 6 p. lotn. ze Lwowa

Wskutek katastrofy zabity został ppor. Zbytkiewicz a rany odnieśli ppor. obserw. Wyszomirski i pilot plut. Barczyk. Ocalał sierż. Dembiński

Malarz - bluźnierca przed sądem.

Berlin, 4. 12. (Tel. wł.) Sensacyjny proces o bluźnierstwo przeciwko malarzowi berlińskiemu Grossowi, który w swoim czasie namalował obraz, przedstawiający ukrzyżowanego Chrystusa w masce gazowej, zakończył się ponownie uwolnieniem oskarżonego, ponieważ sąd nie dopatrzył się bluźnierstwa, lecz jedynie cech walki z grozą wojny.

Prokurator wniósł o rewizję wyroku do sądu Rzeszy w Lipsku.

Straszna katastrofa samochodowa.

Sztokholm, 4. 12. (PAT.) W pobliżu Sztokholmu wyrócił się samochód. Nastąpił wybuch rezerwoaru z benzyną, przyczem paląca się benzyna oblała pobliski domek, który w kilkanaście sekund stanął w płomieniach. Szofer zabity został na miejscu a pasażer jest ciężko poparzony.

W domu, ogarniętym pożarem, spalił się mały chłopiec.

Skarb w protezie.

Wiedeń, 4. 12. (PAT.) Głośne było swego czasu znalezienie w piwnicy konsulatu polskiego w Wiedniu protezy, zawierającej 88.000 dolarów po zmarłym w Wiedniu Noab Goldbergu, recte Lejkinie. Urzędnik konsulatu Henryk Wider, który znalazł wymienioną wyżej sumę, zaskarżył obecnie w sądzie powiatowym masę spadkową o zapłacie należnego w sumie 8.800 dolarów. Kurator masy spadkowej dr. Emil Morwin oświadczył, że spadkobiercy nie uznają wprawdzie pretensji Wiedera, mimo to jednak gotowi są sprawę załatwić ugodowo. Celem przeprowadzenia ugody sąd odroczył tę sprawę.

Czytajcie Gazetę Bydgoską!

Wynik głosowania do Sejmu w powiecie żnińskim.

(Ciąg dalszy).

Obwód Nr. i nazwa	Liczba upraw- nionych do głosowania według spisu	Liczba gło- sów unieważ. przez kom. okręgową	Ogólna liczba głosów ważnych	Liczby głosów ważnych, oddanych na listy						
				Nr. 1 B. B.	Nr. 4 Str. Nar.	Na listę narodową w 1928 r.	Nr. 7 Centrolew	Nr. 12 Niemcy	Nr. 19 Ch. D.	Nr. 22 Niez. Soc.
Żnin-powiat										
91. Januszkowo	200	—	188	42	54	16	88	4	—	—
92. Redczyce	58	—	56	12	—	1	21	23	—	—
93. Wawrzynki	93	—	90	15	7	—	5	63	—	—
94. Murczynek	82	—	77	—	11	—	50	16	—	—
95. Murczyn	211	—	198	27	131	46	39	1	—	—
96. Białorzewin	257	—	237	33	72	28	115	17	—	—
97. Jadowniki	223	—	209	32	52	9	118	7	—	—
98. Wojcin	246	1	209	48	28	8	116	17	—	—
99. Kierzkowo	82	—	74	26	35	11	13	—	—	—
Ogółem	21 621	41	19 534	3 938	6 440	2 993	6 519	2 524	103	4

Wynik głosowania do Sejmu w powiecie wyrzyskim.

Obwód Nr. i nazwa	Liczba upraw- nionych do głosowania według spisu	Liczba gło- sów unieważ. przez kom. okręgową	Ogólna liczba głosów ważnych	Nr. 1 B. B.	Nr. 4 Str. Nar.	Na listę narodową w 1928 r.	Nr. 7 Centrolew	Nr. 12 Niemcy	Nr. 19 Ch. D.	Nr. 22 Niez. Soc.	Nr. 23 Kinderman
Wyrzysk-powiat											
1. Łobzenica	1220	3	1114	90	591	275	96	233	104	—	—
2. Miasteczko	715	1	642	269	23	27	62	214	71	—	3
3. Mrocza	1374	1	1196	340	431	320	160	192	73	—	—
4. Nakło n/N.	1618	1	1279	276	453	195	359	108	79	3	1
5. Nakło n/N.	1563	3	1121	279	393	237	281	111	45	12	—
6. Nakło n/N.	1587	1	1144	253	407	218	339	75	64	5	1
7. Nakło n/N.	1459	—	1078	221	434	89	278	97	44	4	—
8. Wyrzysk	1013	1	915	250	275	226	215	137	38	—	—
9. Wysoka	843	—	789	139	245	146	202	164	38	—	—
10. Białośliwie	1311	2	1212	211	236	162	348	351	66	—	—
11. Brzostowo	401	—	350	55	13	12	196	51	35	—	—
12. Dębówko Nowe	204	—	180	63	44	3	6	67	—	—	—
13. Grabionna	335	—	298	28	18	—	180	71	1	—	—
14. Krostkowo	269	—	244	52	82	13	91	9	10	—	—
15. Niezychowo	460	2	362	41	41	41	236	32	7	—	5
16. Bobórka Wielka	253	—	208	55	35	30	95	17	6	—	—
17. Wojsko	238	—	215	19	20	—	33	141	—	—	2
18. Bługowo	332	—	295	23	180	84	14	78	—	—	—
19. Dzięgiarnia	237	—	214	19	5	1	48	142	—	—	—
20. Dźwierszno	539	—	491	27	202	54	148	107	7	—	—
21. Fanianowo	379	—	330	24	112	48	187	5	2	—	—
22. Kruszki	304	—	279	7	105	30	93	72	2	—	—
23. Luchowo Gmina	761	—	669	23	246	133	289	103	8	—	—
24. Liszkowo Gmina	395	—	325	13	19	6	192	86	15	—	—
25. Piesna	291	—	275	11	260	209	1	—	3	—	—
26. Szczerbin Gmina	276	—	262	22	152	41	68	20	—	—	—
27. Topola	144	—	135	5	60	44	17	49	4	—	—
28. Wiktorówko	269	—	255	79	142	68	8	25	1	—	—

(Ciąg dalszy nastąpi).

Hubert S. Banner.

CZERWONA KOBRA.

Autoryzowany przekład z angielskiego.

56) (Przedruk wzbroniony).

(Ciąg dalszy).

— ... A potem — ciągnął dalej — straciłem posadę wskutek mieszania się do polityki. Wobec tego przystąpiłem do wyrównania rachunków z życiem za pomocą pijaństwa i — tego.

— Nie potrzebujesz mówić „tego” takim pogardliwym tonem. Wiesz, że Mawar zabroniła mi pić... Powiadają ci, że uratowała mnie nie tylko w jednym sensie... I zresztą, Tomie, co to komu szkodzi? Powiem ci już, że masz rację co do Olgi. Odprawiła mnie bez słowa wyjaśnienia. Więc wobec tego, powiedz, co to komu szkodzi. I czy wogóle warto jest liczyć się z czemkolwiek?

Tom Venables zarechotał hałaśliwie.

— Z czego się śmiejesz, hieno? — zapytał opryskliwie Piotr.

— Bo jesteś głupi, jak nowonarodzone dziecko. Dam ci kilka zdrowych klapsów i zabiorę z powrotem do świata, do którego należysz. Taki wielki chłop, a jeszcze taki smarkacz. Co to znaczy puścić gołowąsę samopas!

— Idź już sobie — rzekł Piotr. — Przepraszam cię, ale nie jestem w nastroju do żartów.

— Czy ty pamiętasz nasze szkolne czasy, wielkie czasy, dobre czasy? Widzę, że nie powiesiłeś nawet żadnej zbiorowej fotografii, żeby ci o nich przypomnieli.

Piotr splonął rumieńcem.

— Delikatny sposób przypomnienia mi, czem byłem, a czem nie jestem. Ferris... —

— Jadowita narosł, ten Ferris.

— O, więc go poznałeś... —

— Czeka w samochodzie na drodze, chyba, że mu się znudziło, i odjechał. Muszę sprawdzić... Do widzenia, Pet, niedługo się zobaczymy.

— Do widzenia, Tomie. Przykro mi ogromnie, że widział, jak rzeczy stoją.

— Owszem, widzę — odparł przyjaciel, wychodząc na werandę.

— Hej, Tom?

— Słucham?

— Jeżeli ci się zdaje, że uda ci się uratować

zanim się zrobi samego, czy czegoś równie idjo-

tycznego.....

— Nie zdaje mi się... Bywali!

Ferris przyjął Toma złośliwym grymasem.

— Mam nadzieję, że zastał pan przyjaciela przy zdrowiu i humorze — zaryzykował.

Tom obejrzał się na przydrożny dół z brudną cuchnącą wodą, służący wiosecie jako kloaka. Woda była ugarniowana żółtą pianą, w której środku pływało coś w rodzaju utopionego kota.

— O, nie, źle mi się dzieje — rzekł ze smutkiem.

— Doprawdy? Niezmiernie mi przykro.

— Chociaż ja jestem zdania — ciągnął wolno

Tom, — że ten tylko potrafi szczerze współczuć, kto sam cierpiał. Czy pan się ze mną zgadza?

— Ta-ak, naturalnie.

— W takim razie... —

Z temi słowy Tom podbił błyskawicznym ruchem nogi Ferrisowi. Silne kopnięcie w krzyż dokonało reszty.

— Właśnie o to mi chodziło — rzekł wesoło do okropnej, ociekającej głowy, która wynurzyła się z parszaniem na zgnitą powierzchnię. — Cierpienie uszlachetnia. Proch do prochu, popiół do popiołu i... powiedzmy... padlina do padliny.

— I ponieważ jego przyjaciel, gruby Holender, powiedział mi, że pani lubi Peta i ponieważ uważam, że sytuacja wymaga kobiecej dyplomacji — zakończył Tom Venables — ośmielałem się zwrócić do pani.

— Twardy orzech do zgryzienia — rzekła Nelly Whayle, nalewając gościowi kieliszek Martini.

— Najgorszy szkopol, to ta dziewczyna — ciągnął Tom. — Widzi pani, on ma do pewnego stopnia rację. Wszak ma jej do zawdzięczenia życie, staranną opiekę i, Bóg wie, co.

— Tylko jedna osoba na świecie mogłaby chłopcu przemówić do rozumu.

— Dlaczego ona z nim zerwała? — Posądziłem ją o trochę więcej rozsądku.

— Plotka mówi, że właśnie z powodu tej dziewczyny.

— Tak? Ale znamy oboje Piotra i wiemy, że nie byłby zdolny do czegoś podobnego.

Nelly Whayle spojrzała serdecznie na młodego człowieka.

— Mam wrażenie, że zostaniemy przyjaciółmi — rzekła, uderzając go po ramieniu pulchną ręką. —

Ach, Boże, żeby tylko z tą Olgą dojść do ładu. Zacięła się dziewczyna i ani rusz. Nie pozwoli o nim

wspominać.

— Zbiłbym chłopca na kwaśne jabłko — westchnął Tom.

— Nie pomogłoby to, a nawet jeszcze zaszkodziło. U osła upór wzrasta z biciem. Ach! Jahym zbila kogo innego: niejakiego Ferrisa i niejaką Maud Santborough.

— Z pierwszym się już rozprawiłem — rzekł z uśmiechem Tom. — Druga osoba nadaje się raczej dla pani... Więc pani sądzi, że z panną Olgą nic się nie da zrobić?

— Nie mam najmniejszych złudzeń w tym względzie. Zacięła się i nic jej nie przekona.

Ale okazało się, że się omyliła. Wogóle ludzie mylą się aż nadto często, nawet w stosunku do swoich najbliższych. W chwili, gdy Nelly wygłaszała te stanowcze słowa, Olga dążyła szybkim krokiem do kampongu Sedayu.

Po wyjściu Toma Piotr wpadł w nastrój kapryśnej irytacji, na którą Mawar nie znalazła sposobu. Instynkt mówił jej, że wszystkim był winien nie znajomy tuan i serce jej ścisnęła obręcz strachu. Zaczęła więc, jak to jest w zwyczaju u jej gatunku, dręczyć Piotra pytaniami.

— Nie, nie, nic nie mówił o tobie — wykrzyknął zniecierpliwiony może po raz dwudziesty.

— Ale przecież, rozmawiając z tuanem, nie spuszczał oczu z Mawar.

— Pewnieś mu się podobała, bo jesteś śliczna.

Ale podejrzenia Mawar były zbyt silne, aby je można było uspić komplementami.

— Naprawdę nie powiedział ani słowa? Nie radził tuanowi, żeby wrócił do swoich? — nalegała.

— Do diabła! — wybuchnął Piotr, siadając na łóżku i targając ręką czupryną. — Idź lepiej na targ Mawar, i porób zakupy, dosyć już mam tego nie-

dorzecznego gadania.

— Mam nowinę dla tuana — rzekła pośpiesznie.

— Jaką nowinę?

— Dziś rano znalazłam w kawie truciznę.

— Jaką truciznę?

— Odwar z pewnej rośliny z dżungli. Gdyby

tuan jej połknął, język spuchłby mu w ustach i umarłby tuan w męczarniach przed zachodem

słońca... Już trzeci raz Mawar uratowała tuanowi życie.

Piotr wyraził jej wdzięczność, która tym razem zmieszała się z uczuciem urazy. Bo ostatecznie dziewczyna zagarnęła go sobie na własność i miał być odtąd jej tuanem...

Uderzenie krwi do głowy, ściskanie w okolicy serca, brak tchu, uczucie strachu, przeczuwanie nerwowe, migrena, niepokój i bezsenność mogą być łatwo usunięte przy używaniu naturalnej wody gorzkiej „Franciszka - Józefa”. Ządać w aptekach i drogerjach. n. 1345.

KALENDARZYK

Piątek, 5 grudnia. † Sabby Op.
Sobota, 6 grudnia. Mikołaja B. W.
Wschód słońca g. 7.27. Zachód słońca g. 15.27.

Dzys nocny aptek:

Od dnia 1. 12. do dnia 7. 12. b. r.:
Apteka pod Łabędziem, Gdańska 5, tel. 204.
Apteka Staromiejska, Długa 57, tel. 300.

Wypożyczalnia książek i nut przy księgarńi i składzie nut J. Idzikowskiego, ul. Gdańska 16—17. Ostatnie nowości. n. 3233

Wypożyczalnia książek „Lektura”, ulica Gdańska 141. dział polski i francuski, otwarta codziennie od 8 rana do 6 wieczorem. Telefon 17-39. n. 3253.

Czy pamiętasz o gwiazdce?

Takie ogłoszenie podaje dzisiaj „Be-De-Te”, Gdańska 10/12, największe przedsiębiorstwo tego rodzaju na zachodzie Ziemi Polskiej. Jak z ogłoszenia wynika, poleca Be-De-Te wszystkim obywatelom artykuły wzgl. podarki na gwiazdkę po jak najniższych, zdumiewająco niskich cenach.

Na osobną uwagę zasługują następujące działy:

Dział jedwabi, wełny i bawełny, z których poleca kolosalną ilość pięknych resztek nadających się na suknie, bluzeczki i bieliznę, po bardzo niskiej cenie.

Dział trykotażu i bielizny damskiej, wyłożył na swoich półkach w magazynie przepiękne koszulki i kombinacje damskie, reformy, chusteczki itd. w specjalnie udekorowanych kartonikach, nadających się bardzo jako podarki gwiazdkowe.

Dział rękawiczek, pończoch i artykułów męskich, sprawi widzom wielki zachwyt, gdy zauważy kolosalny wybór towarów dobrej jakości po cenach dotąd niebywałych.

Obuwie: Jest to dział, który w obecnym sezonie zwrócił na siebie specjalną uwagę klienta, gdyż obuwie oraz śniegowce „Be-De-Te” przodują w Bydgoszczy w fasonach, jakościach i cenach.

Działy konfekcji damskiej, męskiej i stroju są zaopatrzone w płaszcze i suknie, oraz suknie balowe i wizytowe na nadchodzący karnawał. Ubrania i palta męskie Be-De-Te są znane z dobrego kroju i materiału rzetelnego.

Również na uwagę zasługuje w obecnym gwiazdkowym sezonie

Dział zabawek. Be-De-Te pamięta także o naszych milusińskich i urządziło przed gwiazdką „Raj dla dzieci”, w których mają się ubawić aż do syta, jeżdżąc na karuzeli, bujając się na huśtawkach amerykańskich i radując oczy prawdziwą kolejką elektryczną, która jeździ bezustannie po specjalnie zbudowanym i udekorowanym terenie.

Rodzice nie powinni odmawiać dzieciom radości życia, której niestety dziecku mało zaznaje.

Ze względu na kolosalne polecenia gwiazdkowe, jak ogłoszenie „Be-De-Te” wskazuje, radzimy wszystkim we własnym interesie przekonać się naocznie o tych cudach „Be-De-Te”, gdzie za mało pieniędzy dużo towaru zakupić można. Wielką radość sprawi się tem obdarowanym.

Z Teatru Miejskiego. Dziś, piątek, o godz. 8 siódme przedtawienie propagandowe po cenach znizonych, sztuka w 3 aktach Zapolskiej p. t. „Panna Maliczewska”. W sobotę ostatni raz sztuka Fedora p. t. „Wieczne pióro”. Niedziela o godz. 16 po cenach znizonych komedia p. t. „Papa”. O godzinie 20 operetka „Noc w San Sebastjano”

Wielka Rewja Mody odbędzie się w niedzielę, 7 bm., o godz. 12.15 w poł. z udziałem artystek i artystów Teatru Program starannie opracowany. Część I: 1) Wyznanie wiary nowoczesnego Dandysa (Józef Klejer); 2) Pije Kuba do Jakóba w wykonaniu popularnych właścicieli firm (Kaupe Marja); 3) To mi daj na gwiazdkę (Zelichowska Alina i Martini Janina); 4) Chodź, pójdzijmy na jednego (Kaupe i Granowski). Część II: 1) Mój ideał (Jarina Martini); 2) Imieniny — mo-

Iluminujcie okna dnia 7 i 8 bm. nalepkami „Miesiąca Pomorza”

Cena 10 groszy.

Czysty dochód na zakup hydroplanów bojowych jako odpowiedź na wystąpienie Treviranusa.

dny skaetch; 3) Bez jego żyć nie mogę; 4) Przybyli ulanji (Klejer, Granowski i in.). Ceny miejsc bardzo niskie — od 20 gr. do 2 zł.

Najbliższą premierą będzie tragedia nieśmiertelnego Williama Szekspira p. t. „Juliusz Cezar”. Juliusz Cezar będzie grany codziennie od piątku, 12 bm.

Przedstawienie dla dzieci, połączone z rozdaniem nagród uczniom Polsko - Francuskiej Szkołki p. Regamey, które odbędzie się w poniedziałek dn. 8 bm. o godz. 4 po poł. w Państwowej Szkole Przemysłowej, Św. Trójcy 11. Jeste oczekiwane przez naszych milusińskich z wielką niecierpliwością. Program nadzwyczaj urozmaicony i arcyciekawy obejmuje m. i. „Le petit Chaperon rouge” operetkowa sztuczka z chórami i baletem. „Wśród krasnoludków”. „Dla dzieci śląskich” itd. — wszystko w wykonaniu dzieci szkoly. Cena wejścia dla dzieci i młodzieży szkolnej: 75 gr., dla dorosłych: 1,25 zł. Goście mile widziani.

Na cześć św. Augustyna. Sodalicia Nauczycieli w Bydgoszczy urząda w niedzielę obchód na cześć wielkiego Doktora Kościoła św. Augustyna. Przemawiać będzie głośny kaznodzieja katedra'ny profesor filozofji i autor poważnych dzieł naukowych, ks. prof. dr. Kazimierz Kowalski z Gniezna na temat: Święty Augustyn nauczyciel życia duchownego. Odczyt ten wygłosi uczony prelegent na wielkiej sali Domu Katolickiego przy Farze w niedzielę, 7 bm., o godz. 18. Wstęp tylko 50 groszy.

Rekolekcje dla panien w Farze. Parafia farna urząda dla panien swej parafji rekolekcje, które odbędą się od 7 do 11 bm. Program jest następujący: nauka I, dnia 7 bm., o godz. 4 po poł., nauka II, dnia 8 bm., o godz. 4 po poł., nauka III, dnia 9 bm., o godz. 7.30 wiecz., nauka IV, dnia 10 bm., o godz. 7.30 wiecz. Spowiedź św. w środę o godz. 5 i po nauce Wspólna Komunia św. w czwartek, 11 bm., o godz. 6 rano w kościele farnym. Wszystkie panie proszą się o liczny udział. Rodziców i pracodawców uprasza się uprzejmie, aby młodzież żeńska w tym czasie była wolna od zajęć.

Otwarcie Wystawy Choinek Harcerskich dziś o godzinie 18 w lokalu „POD LWEM”.

Nabożeństwo dla głuchoniemych. Nabożeństwo z kazaniem dla głuchoniemych odprawi się dopiero w przyszłą niedzielę, 14 b. m. Również Spowiedź adwentowa i zebranie Tow. Głuchoniemych.

Wydział Klubu Polskiego zaprasza członków klubu na Mszę świętą do kościoła Klarysek w sobotę, 6 b. m. o godz. 9 rano.

Łajdacki podstęp. Wśród drobnych ogłoszeń w „Gazecie” z ostatnich dni ukazało się ohydne ogłoszenie. Przedostało się ono na łamy ogłoszeniowe naszego biura tylko z powodu nieświadomości osoby, przyjmującej i korygującej drobne anonse. Ponieważ mieliśmy już niejedną wypadek podstępnego nasylania nam i do redakcji i do administracji rozmaitych artykułków i ogłoszeń, mających nas ośmieszyć lub zdyskredytować w oczach społeczeństwa (na szczęście przyłapywaliśmy je w połowie drogi), mamy prawo przypuszczać, że i tym razem jest to łajdacki podstęp, który ktoś chce wyzyskać jako atut przeciwko „Gazecie”. Mamy cały szereg wiadomości telefonicznych i listownych, które wskazują na taki właśnie cel owego ogłoszenia.

Uroczyste rozdanie nagród i dyplomów uczniom francuskich kursów Sekwana, pod przewodnictwem p. dr. Wieckiego, prezesa Tow. Przyjaciół Francji, odbędzie się w dn. 8 grudnia o godz. 4-ej po poł. w Państwowej Szkole Przemysłowej, Św. Trójcy 11.

Klub Sportowy „Promień” przy Tow. Powst. i Wojaków Bielawy-Skrzetusko. Zebranie plenarne odbędzie się w dniu 9 b. m. o godz. 19 w lokalu p. Mittelstaedta przy ul. Senatorskiej. Obecność wszystkich członków konieczna z powodu bardzo ważnych spraw. O godz. 18 odbędzie się zebranie zarządu we wyżej wspomnianym lokalu. Członkom Klubu Sportowego „Promień” przypomina się, że schadzki towarzyskie odbywają się dwa razy tygodniowo we wtorki i soboty od godz. 18 w lokalu p. Mittelstaedta. Przybycie wszystkich członków obowiązkowe z powodu tego, że na schadzkach tych wygłoszone zostaną odczyty na temat wychowania fizycznego i przysposobienia wojskowego. Również przeprowadzane będą ćwiczenia gimnastyczne.

Szkola im. St. Leszczyńskiego urząda w niedzielę, 7 b. m., o godz. 18 w sali Domu Katolickiego na Szwederowie wieczornicę ku uczczeniu setnej rocznicy Powstania Listopadowego, na którą uprzejmie zaprasza. Na program składają się śpiewy, deklamacje i przedstawienie dzieci szkolnych. — W sobotę po poł. odbędzie się przedstawienie dla dzieci.

Walne zebranie Tow. Pomocy Naukowej im. dr. Karola Marcinkowskiego na miasto Bydgoszcz odbędzie się w środę, 10 bm., o godz. 5.30 po poł. w górnej sali Domu Katolickiego przy Farze (ulica Grodzka). Na zebranie to członków uprzejmie zaprasza Zarząd.

Klub mandolinistów „Lutnia”. W niedzielę, dn. 7 bm., obchodzi klub mandolinistów „Lutnia” swe 5-lecie istnienia Klubu w Domu Czeladzi przy ul. Zygmunta Augusta. Program poddamy w najbliższym nr. Gazety Bydgoskiej

Jarmark na konie odbędzie się we wtorek, 9 bm., od godz. 8 począwszy na Targowisku przy Rzeźni Miejskiej w Bydgoszczy. Z powodu panowania pryszczycy spęd zwierząt racicowych, a więc bydła rogatego, owiec, kóz i świń wzbroniony.

Kino Corso wyświetla film z życia awanturników Dzikiego Zachodu pod tyt. „1.000 dolarów nagrody”. W nadprogramie komedje p. t. „Polowanie na męża” i „Bohaterski marynarz”.

Kino Marysiénka wyświetla dramat p. t. „Moje słoneczko z Janetą Gaynor w roli tytułowej.

Kino Nowości. Zupełnie na czasie jest wyświetlanie filmu takiego, jakim jest „Na Sybir”. Chwila obecna, w której to zachłanny pazur niemiecki sięga w stronę naszą i kto wie, czy nie będzie go trzeba odciąć, oraz kiedy to stoimy w okresie setnej rocznicy Powstania Listopadowego i mamy sposobność słuchać odpowiednich wykładów i odczytów z uroczystością tą związanych, a pełnych grozy, o ile chodzi o stosowanie różnych metod wobec Polaków ze strony Moskali, jest wyświetlanie tego filmu pewnym uzupełnieniem wszystkiego. Dostyc o prawdę mamy wszelkiej katuszy i zwracania pamięci w jej stronę, lecz zapoznanie się z omawianym filmem podnosi tylko ducha naszego. Można mieć pewne zastrzeżenia co do reżyserji filmu, która wstawiła niepotrzebne momenty epizodyczne, a nie wykorzystala należycie, a raczej nierozwinięła samej osnowy, którą przecież ma być Sybir. Technika natomiast zdjęć, jak i obsada jest świetna, co jest dalszym dowodem szalonego postępu w dziedzinie naszego filmu. Nagranie na płytach jest pierwszorzędne, jak również doskonale dostosowane są motywy muzyczne i efekty. Film ten stanowczo winien zobaczyć każdy Polak tak dorosły jak i młodzię. — Dyrekcja, pragnąc dać możność ujżenia tego filmu, daje dziś (piątek) i jutro (sobota) popularne przedstawienie o godz. 4.30 po poł. dla uczącej się młodzieży.

Kino Oko dziś po raz ostatni gra: „Bitwa pod Warszawą” daje charakterystykę, rozgrywającej się akcji w 1920 roku, kiedy to hordy bolszewickie dochodziły do przedmieść Warszawy. — „Ulica grzechu” wielki dramat sensacyjny z Emilem Jannigsem w roli głównej. Jannigs w roli apasza czaruje publiczność swą grą. Motyw tego filmu bardzo ciekawy. — Nadprogram: Najnowszy tygodnik Paraumontu.

Kino Wojskowe wyświetla do 10 bm. wielki współczesno-religijny film w 10 aktach p. t. „Deszcz róż” na tle życia i laak św. Teresy od Dzieciątka Jezus. Początek o godz. 19 i 21; w niedzielę i święta o godzinie 15. 17. 19 i 21.

Zebranie Tow. Przemysłowego odbędzie się 8 b. m. w lokalu p. Dąbrowskiego o godzinie 8 wieczorem. Na porządku obrad między innymi dalsze sprawozdanie z Fun-

duszu Zapomogowego, z wysłania zgłoszonych członków oraz gotówki.

Powstanie Listopadowe. 100-letnia uroczystość Powstania Listopadowego w Tczewie obchodzono bardzo imponująco. W sobotę wieczorem odbył się capstrzyk, a wieczorem uroczysta akademja, zorganizowana staraniem Koła Opieki Rodzicielskiej przy Gimnazjum Zeńskim. Słowo wstępne wygłosił p. dyr. Morawski i wyrażał w krótkim przemówieniu cześć bohaterom powstania z 1830/31 r. Następnie p. dyr. Starek wygłosiła obszerny referat na temat „Powstanie Listopadowe a Wypłaniński”. Podczas wieczornicy przygrywała orkiestra kolejowa. Na zakończenie odegrano pieśń dramatyczną St. Wyspiańskiego „Warszawianka”, która wypadła bardzo doskonale. W sobotę przed południem odbyły się w kościele farnym 2 nabożeństwa żałobne za duszę poległych powstańców. Miasto było ozdobione chorągiewkami. Wieczorem po capstrzyku odbyła się druga akademja w Hall Miejskiej, zorganizowana przez Kurs Aspirantów Kolejowych Dyrekcji Gdańskiej. Sala była wprost przepelniona, Akademię zagał p. starosta Stachowski. Po uroczystym nabożeństwie w niedzielę odbył się pochód głównemi ulicami miasta przy udziale 2 baonu Strzelców, szkół i delegacji towarzyszących z sztandarami. Przed gmachem Urzędu Pocztowego odbyła się defilada, którą przyjmował starosta powiatowy i zastępca dowódcy 2 Baonu Strzelców.

Przytzymanie złodziei. W majątku Stanisławie w pobliżu Tczewa wykonano w ostatnim czasie kradzieże trzody. Gdy w jednej nocy znowu skradziono 16 owiec, powiadomiono policję śledczą w Tczewie, która po energicznym badaniu wykryła sprawców kradzieży. Są nim 3 bracia Zacharów z Stanisławia, którzy nareszcie przyznali się do winy.

Zalety komunikacji powietrznej.
CZAS PODRÓŻY
samolot **LOT** pociąg **połpieszwy**

Koszty.
W zimie 1930/31 P. L. L. „LOT” udzielają od normalnych cen biletów 40% zniżki (dla stałych członków L. O. P. P. 50%), dzięki czemu ceny biletów samolotowych wynoszą mniej więcej tylko tyle, co ceny biletów III klasy pociągu pośpiesznego. Kilkakrotnie krótszy czas podróży i oszczędzenie wydatków, których zwykle nie można uniknąć w podróży, odbywanej koleją (wagon restauracyjny, czy sypialny, bufety na dworcach kolejowych, tragarze itp.) obniżają ogólnie koszty podróży samolotem w porównaniu z koleją, czyniąc ją tańszą i ekonomiczniejszą od podróży kolejowej.

Wygoda.
Podróżującym samolotami nie grozi tłok gdyż każdy pasażer ma do swej dyspozycji oddzielny, wygodny fotel. Samolot gwarantuje odbycie podróży bez zmęczenia, dymu, sadzy i kurzu. Samoloty bowiem kursują w czystych przestworzach ponad chmurami i oparami. W przeciwieństwie do dużej atmosfery, panującej w wagonach kolejowych zimna lub nadmierne gorąca samoloty posiadają zawsze czyste powietrze i temperaturę pokojową, z nastaniem chłódów zaś są należycie ogrzewane.

Bezpieczństwo
Lotnictwo komunikacyjne w Polsce zarówno w roku bieżącym jak i w latach ubiegłych wykazuje pełne stu-procentowe bezpieczeństwo.

Wn'osek
Korzystajmy wszechstronnie z komunikacji powietrznej. Informujemy się w biurach P. L. L. „LOT” oraz w większych biurach podróży.

Dziś
W 7:00
5. XII. 30

Godzina 20,15
G. KULENKAMPF
(skrzypce)
G. FIGELBERG
(Dyrekcja)

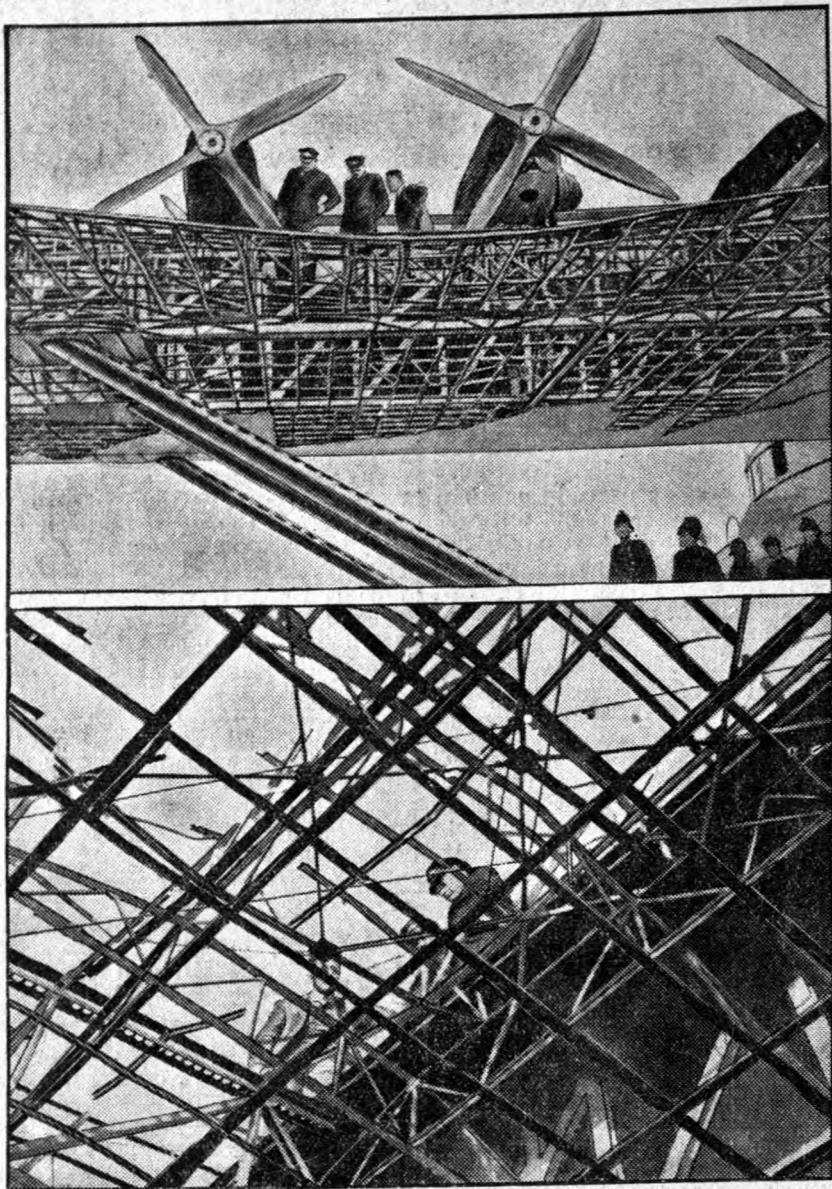
GRUDZIĄDZ

Z walnego zebrania grudziądzkiej Placówki Zw. Hallerczyków. Zebranie odbyło się 30 bm. Brało w nim udział około 100 członków, zwyczajnych, nadzwyczajnych, honorowych i zaproszonych gości. Z władz związkowych z Zarządu Głównego przybyli: ks. pułk. Panaś, z Bydgoszczy przew. Chorażwi p. red. Pałaszewski, z Poznania inspektor Drużyn Błęk. drh. Dworzański. Po zagajeniu posiedzenia i powitaniu gości przez prezesa Placówki i przyjęciu protokołu z ostatniego walnego zebrania wybrano marszałkiem zebrania p. red. Pałaszewskiego, który w serdecznych słowach podziękował za zaszczyt, jaki go spotkał, dając przytem pogląd na rozwój Związku jak i na doniosłość uchwał ostatniego walnego zjazdu w Król. Hucie. Sprawozdanie zarządu, wzgl. jego poszczególnych członków dały wyraźny obraz coraz to większego rozwoju placówki jak i podległej jej drużyny. Panowała harmonja i zgoda. Z zadowoleniem przyjęli zebrani do wiadomości, że Magistrat uwzględnił wniosek placówki o przemianę ul. Radzyńskiej na ulicę gen. Hallera. Zebranie udzieliło zarządowi oraz Komisji Rewizyjnej absolutorium, wybierając w dowód wdzięczności za gorliwą pracę wśród oklasków organy w tym samym składzie ponownie. Wobec obciążenia sekretarza, drha Richtera, kierownictwem Drużyny Błękitnej, poruczono ją w zastępstwie komendantowi drh. Łuczakowi, wybierając nadto władze opiekuńcze w osobach drhów Richtera, Grabowskiego i Zielińskiego. W międzyczasie zabrali głos ks. Panaś, wznosząc okrzyk na cześć gen. Hallera, a ponim drh. Grabowski na przedstawicieli władz Związkowych. Inspektor Druż. Bł. Dworzański w dłuższym przemówieniu omówił zalety Grudzi. Druż. Błęk. która przy wszystkich zawodach wysunęła się naprzód, dając dobry przykład innym. Zachęcał ją do dalszej wydajnej pracy. Prezes Chor. dokonał jednocześnie dekoracji Mieczami Haller. dwóch długoletnich członków, druhow: Białasa i Grygolejta. Po załatwieniu spraw ściśle we wnetrznych i uchwaleniu obchodu gwiazdkowego, prezes dziękując wszystkim za współudział, zamknął zebranie pieśnią: „Boże coś Polskę”. Sekretarjat Placówki znajduje się nadal przy ul. Wybickiego nr. 35, gdzie mieści się również komenda Druż. Błękitnej.

ŻOŁĘDOWO pow. bydgoski.

Święto młodzieży. Stow. Młodzieży Polskiej obchodziło dn. 30 ub. m. do rocznic „Święto Młodzieży”. W niedzielę rano udała się młodzież do kościoła na mszę św., podczas której przystąpiła do komunji św. Po nabożeństwie wygłosił ks. patron Sobiecki odczyt kazanie, stawiając św. Stanisława jako ideał młodzieży i wzór naśladowania godny. Po południu na sali p. Mikulskiego odbyła się uroczysta akademja. Akademję zagał prezes p. Guczkowski, poczem odśpiewano „Pod Twą obronę”. Słowo wstępne wygłosił ks. patron Sobiecki, który w serdecznych słowach wskazał na doniosłość dnia przeżywanego. Po wygłoszonej deklamacji, sekretarz okręgowy p. Tobolski St. z Bydgoszczy wygłosił referat o życiu św. Stanisława Kostki, który został burzą oklasków nagrodzony. Odczyt o Powstaniu Listopadowym wygłosił p. Ruciński. Na koniec przemówił ks. patron, który zachęcał młodzież do jak najliczniejszego gromadzenia się pod sztandarem S. M. P., którego hasłem jest Bóg i Ojczyzna, a społeczeństwo do współpracy nad młodzieżą. Odśpiewaniem „Boże coś Polskę” i „Wszystkie nasze dzienne sprawy” zakończono te wzniosłą akademję

Pierwsze zdjęcia po pożarze samolotu o nr. „DO X”. Jak wiadomo „DO X” uległ pożarowi w porcie lizbońskim (Portugalia). Dajemy powyżej dwa zdjęcia szkieletu samolotu, dokonane po pożarze.

Dekret o organizacji ubezpieczeń społecznych.

Dekretem p. Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 29 listopada 1930 (Dziennik Ustaw nr. 81. poz. 635) została uregulowana dziedzina obejmująca organizację i funkcjonowanie instytucji ubezpieczeń społecznych. Rozporządzenie rozpada się na sześć rozdziałów i 82 artykuły.

Część pierwsza dekretu dotyczy organizacji kas chorych. Okręg kasy chorych obejmuje jeden lub więcej powiatów, przy czem liczba obowiązkowo ubezpieczonych w danej kasie winna wynosić co najmniej 10 tysięcy. W obrębie miasta może istnieć tylko jedna kasa. Organami kasy chorych są: rada zarządzająca, dyrekcja, komisja świadczeniowa, komisja rewizyjna i komisja rozjemcza. W kasach chorych, liczących nie więcej niż 100 tysięcy ubezpieczonych rada zarządzająca składa się z 12 lub 15 członków, wybranych w głosowaniu bezpośrednim, tajnym i powszechnym, przy czem jedną trzecią członków wybierają pracodawcy a dwie trzecie pracownicy. Przy liczbie ponad 100 tysięcy rada składa się z 22 członków; 10 wybierają pracownicy, 6 pracodawcy, a 6 członków wchodzi z nominacji. Przy wyborach do rady kasy, pracodawca rozporządza ilością głosów, zależną od ilości zatrudnionych przez niego osób, obowiązkowo ubezpieczonych, przy czem jednak liczba głosów nie może przekraczać 30. Rada zarządzająca jest organem uchwałodawczym kasy chorych, sprawuje ogólne kierownictwo działalnością kasy, wykonuje nadzór nad czynnościami dyrekcji i udziela jej dyrektyw w zakresie swej kompetencji. Dekret reguluje szczegółowo zadania rady oraz sposób jej przewodnictwa, jak również wybór przewodnictwa.

Komisja świadczeniowa powołana jest do wykonywania nadzoru z ramienia rady zarządzającej nad czynnościami dyrektora w zakresie przyznawania świadczeń.

Organem wykonawczym kasy chorych jest dyrekcja, w skład której wchodzi dyrektor, lekarz naczelny, względnie ich zastępcy. Dyrektor jest zwierzchnikiem pracowników kasy chorych, nie wyłączając członków dyrekcji. Załatwia on wszystkie sprawy bieżące, niezastępowane dla innych organów kasy oraz kieruje pod wzglę-

dem organizacyjnym i administracyjnym całą działalnością kasy. Lekarz naczelny jest zwierzchnikiem zakładów leczniczych kasy chorych oraz pracowników tych zakładów. Dyrektor i lekarz naczelny powołuje i zwalnia radę zarządzającą kasy. Uchwała ta wymaga dla swej ważności zatwierdzenia okręgowego urzędu ubezpieczeń. W kasach chorych tworzone będą rady lekarskie jako ciała doradcze przy lekarzu naczelnym. Komisja rewizyjna kontroluje czynności organów kasowych i dokonywa rewizji ksiąg, dokumentów oraz zasobów kasowych. Odwołania od orzeczeń komisji świadczeniowej i dyrektora w sprawach świadczeń kasy rozstrzyga komisja rozjemcza kasy chorych. Komisja rozjemcza składa się z 4 członków oraz z przewodniczącego, mianowanego przez okręgowy urząd ubezpieczeń.

Rozdział drugi dotyczy zakładów ubezpieczeń społecznych. Zakładami ubezpieczeń społecznych nazywa się instytucje oparte na przepisach ustawy z 28 grudnia 1887 o ubezpieczeniu robotników od wypadków (dz. u. p. austr. nr. 1 z r. 1888) ordynacji ubezpieczeniowej Rzeszy niemieckiej z 19 lipca 1911. ustawy z 28 lipca 1889 o urządzeniu stosunków bractw górniczych, oraz rozporządzenia Prezydenta Rzp. z 24 listopada 1927 o ubezpieczeniu pracowników umysłowych.

Organami każdego zakładu ubezpieczeń społecznych są: rada zarządzająca, dyrektor, komisja rewizyjna, komisja rentowa. Rada zarządzająca składa się z 22 członków w tem 16 z wyboru i 6 z nominacji. Dziesięciu członków rady wybierają pracownicy a sześciu pracodawcy w głosowaniu tajnym i powszechnym. Postanowienia dotyczące rady zarządzającej są analogiczne do postanowień o kasach chorych. Rada zarządzająca jest organem uchwałodawczym zakładu ubezpieczeń społecznych, sprawuje ogólne kierownictwo działalnością zakładu, wykonuje nadzór nad czynnościami dyrektora i udziela mu dyrektyw w zakresie swej kompetencji. Rada zarządzająca obok innych funkcji zajmuje się wyborem członków komisji rentowej. Komisja rentowa składa się z przewodniczącego lub jego zastępcy, 2 przedstawicieli pracowników, jednego przedstawiciela pracodawcy. Komisja

rentowa zakładu ubezpieczeń społecznych jest organem wykonyującym nadzór z ramienia rady zarządzającej nad czynnościami dyrektora w zakresie przyznawania świadczeń, udzielania przez zakład. Regulamin czynności komisji rentowej uchwalą rady zakładów ubezpieczeń.

Rozdział trzeci dotyczy związków organizacyjnych, instytucji ubezpieczeń społecznych. Według tego okręgowy związek kas chorych są powołane do koordynowania, usprawniania i uzupełniania działalności kas chorych na swoim terytorjum oraz do organizowania wspólnej akcji tych kas w zakresie ich ustawowych zadań. Do zadań tych należy w pierwszym rzędzie uprzywilejowanie członkom kasy związkowej korzystania z lecznictwa specjalistycznego, organizowanie akcji profilaktycznych, lustracja kas związkowych i t. p. Organami okręgowego związku kas chorych są rada zarządzająca, dyrektor i komisja rewizyjna. Rada zarządzająca składa się z 22 członków, wybieranych zśród osób, posiadających bierne prawo wyborcze, z którejkolwiek kas związkowych, za pośrednictwem zgromadzeń wyborczych okręgowego związku. Zgromadzenie wyborcze składa się z delegatów ubezpieczonych i pracodawców wybranych oddzielnie w każdej grupie przez rady zarządzające poszczególnych kas.

Dla koordynowania i uzupełniania działalności okręgowych związków kas chorych, jak również i wszystkich kas chorych pracuje ogólnopanstwowy Związek Kas Chorych. Podejmuje on wszelkiego rodzaju akcje, mające na celu udoskonalenie i usprawnienie działalności tych instytucji w zakresie administracji lecznictwa. Organami ogólnopanstwowego Związku są rada zarządzająca, dyrektor i komisja rewizyjna. Rada zarządzająca składa się z członków z wyborów i członków mianowanych przez ministra opieki społecznej. Członków z wyborów wybiera zgromadzenia wyborcze poszczególnych okręgowych związków kas chorych po 2 z każdego związku, w tem 1 z grupy pracodawców i 1 z grupy ubezpieczonych.

Związek zakładów ubezpieczeń pracowników umysłowych powołany jest do koordynowania i uzupełniania działalności zakładów ubezpieczeń pracowników umysłowych. Związek zakładów zajmuje się całokształtem spraw obchodzących ubezpieczalnictwo pracowników umysłowych, co szczegółowo wyszczególniono w art. 58 dekretu. Organami związku są również rada zarządzająca, dyrektor i komisja rewizyjna. Szczegółowy podział kompetencji między radą zarządzającą a dyrektorem ma ustalić statut Związku. Instytucje ubezpieczeń społecznych wymienione w rozporządzeniu mogą lokować swoje fundusze w organizacjach wymienionych w ustępie pierwszym rozporządzenia Prezydenta Rzp. z 15. lutego 1928.

Sprawę nadzoru nad kasami chorych i bezpośredni nad ich związkami reguluje rozdział 4 — według którego zwierzchni nadzór należy do ministra pracy i opieki społecznej. Dzieje się to w ramach ustawy z 19 maja 1920 o obowiązkowym ubezpieczeniu na wypadek choroby. Przewidziane w art. 98 tej ustawy okręgowe urzędy ubezpieczeń sprawują bezpośredni nadzór nad kasami chorych. Minister spraw wewnętrznych mianuje do każdego okręgowego urzędu ubezpieczeń swego delegata i jego zastępcę. Na czele okręgowego urzędu ubezpieczeń stoi dyrektor; w sprawie lecznictwa i profilaktyki dyrektor decyduje w porozumieniu z delegatem min. spraw wewnętrznych. Delegatowi przysługuje po uprzednim porozumieniu się z dyrektorem okręgowego urzędu ubezpieczeń prawo lustracji wszelkich urzędów kas chorych. Delegat może dokonywać lustracji w kasach chorych za pośrednictwem lekarzy powiatowych.

Nadzór nad zakładami ubezpieczeń społecznych i związkiem zakładów ubezpieczeń pracowników umysłowych wykonują min. pracy i opieki społecznej, przy czem może częściowo uprawniać swe przekazać okręgowym urzędom ubezpieczeń. Władza nadzorcza ma prawo badania sprawności administracji. brania udziału w posiedzeniach organów instytucji ubezpieczeń, zwolnienia organów instytucji na posiedzenia nadzwyczajne, rozwiązywanie organów kolegjalnych, zawieszania w czynnościach dyrektorów lub członków dyrekcji i wdrażania postępowania dyscyplinarnego, ustanawiania komisarzy itp.

Rozdział piąty zawiera przepisy przejściowe, w myśl których minister pracy i opieki społecznej określi w drodze rozporządzenia okręgi i siedziby kas chorych, które zostaną zreorganizowane oraz wskaże kasy, mające ulec likwidacji.

Symfonia prawdziwej miłości

n 1323

to największe ujęcie wielkiego filmu r związującego odwiec ne zagadnienie ustunkowania się mężczyzny do kobie y. Film ten, który wkrótce poruszy całą Bydgoszcz wyświetlany będzie p. t.:

Światło i cienie macierzyństwa.

Minister ustali również siedziby i terytorjalny zakres działania zakładów ubezpieczeń społecznych, oraz okręgowych związków kas chorych. To samo dotyczy instytucji ubezpieczeń społecznych.

Przepisy końcowe zawarte w rozporządzeniu szóstym orzekają nieważność rozporządzeń poprzednich, sprzecznych z postanowieniami nowego rozporządzenia, których moc obowiązywania wchodzi w życie na całym terytorjum Rzeczypospolitej z dniem ogłoszenia w Dzienniku Ustaw, to jest 30 listopada r. b. z wyjątkiem postanowień objętych rozporządzeniami I i II oraz artykułów 47 do 51 do 57, które wejdą w życie w terminach ustalonych przez min. pracy i opieki społecznej.

Ilu jest katolików na świecie?

W państwie Watykańskim ukazało się wydawnictwo „Atlas Hierarchicus”, które podaje rezultat spisu wszystkich katolików na całym świecie, sporządzonego z końcem 1929 roku. Ze spisu tego dowiadujemy się, że ogólna liczba katolików na całym świecie wynosi 341.430.000 dusz. Z tej liczby przypada na Europę: 208.882.000, na Amerykę 109.097.000, na Azję 16.538.000, na Australję 5.330.000, na Australję 1.585.000.

Zrzeszenie Rodaków z Warmii, Mazur i Ziemi Małborskiej. Obchód gwiazdkowy odbędzie się w niedzielę, 14 grudnia, o godz. 3 po poł. w pięknie odnowionej sali „Resursy Kupieckiej”. Dzieci członków, nie zgłoszone na zebraniu, należy zgłaszać u skarbnika p. bud. Gehrmanna, ul. Uroczna 2 (boczna ul. Jagiellońskiej do św. Florjana). Przypomina się również obowiązek uregulowania składek członkowskich.

Programy radiofoniczne.

Sobota, 6 grudnia 1930 r.

- Warszawa, 212,5 kc., 12 kW., 1.411,7 m.
 - 11.40. Przegląd prasy krajowej P. A. T.
 - 12.10. Muzyka z płyt gramofonowych.
 - 15.35—16.15. Muzyka z płyt gramofonowych.
 - 17.00. Nabożeństwo z Ostrej Bramy w Wilnie.
 - 18.00. Audycja dla dzieci.
 - 18.15. Koncert dla młodzieży.
 - 19.00. Rozmaitości.
 - 20.15—20.30. „Piotr Wysocki o wybuchu powstania listopadowego”.
 - 20.30. Muzyka lekka.
 - 22.15. Koncert.
 - 23.00. Muzyka taneczna z hotelu „Polonia”.
- Poznań, 896 kc., 1,5 kW., 334,8 m.
- 13.05—14.00. Koncert gramofonowy.
 - 14.15—14.30. Komunikaty gospodarczo-rolnicze.
 - 17.00—18.00. Transmisja nabożeństwa z Ostrej Bramy w Wilnie.
 - 18.00. Audycja dla dzieci.
 - 18.15. Koncert dla młodzieży z Warszawy.
 - 19.00—19.45. Koncert popołudniowy
 - 19.45—20.30. Dodatek do gazety porannej R. P
 - 20.30—22.00. Akademia fińska z okazji święta narodowego Finlandji.
 - 22.15—24.00. Muzyka taneczna z kawiarni „Polonia”.
- Katowice, 734 kc., 10 kW., 408,7 m.
- 11.40. Przegląd prasy krajowej z Warszawy
 - 12.10—13.10. Koncert z płyt gramofonowych
 - 15.35—16.35. Koncert z płyt gramofonowych
 - 17.00—18.00. Nabożeństwo z Ostrej Bramy w Wilnie.
 - 18.00. Audycja dla dzieci z Krakowa.
 - 18.15. Koncert dla młodzieży z Warszawy.
 - 19.35. Komunikaty Zw. Młodzieży Polsk.
 - 20.30. Muzyka lekka z Warszawy
 - 22.15. Recital skrzypcowy z Warszawy.
 - 23.00—24.00. Muzyka taneczna z Warszawy.

Samochód

Zagadnienia nowoczesnej komunikacji
Technika — Praktyka — Kronika
Wydawnictwo: Drukarnia Polska S. A w Poznaniu, św. Marcina 70
Nr. 10 — 1930 — Egzemplarz tylko 30 groszy — 16 stron

Jak się zaczyna — wojna?

Ciekawy małe zwraca się do ojca z zapytaniem: jak się właściwie zaczyna wojna?

- Wyobraź sobie — odpowiada ojciec, — że posprzeczala się Polska z Turcją.
- Ależ — przerywa matka — Polska nie ma powodów do zatargu z Turcją.
- Wiem o tem — odpowiada ojciec — ale to tylko przykład.
- A przez taki przykład — rzecze matka — wprowadzasz w błąd dziecko.
- A bynajmniej! — woła ojciec.
- A ja ci powiadam, że wprowadzasz.
- Nie!
- Tak!
- Nie!
- Dziękuję, ojczulku — odzywa się nagłe małe — ale zdaje mi się, że już wiem, jak się zaczyna wojna.

Szaleniec czy potwór?

Z Amsterdamu — Stolicy Holandji — donoszą, że 17-letni syn kupca belgijskiego w Svest, zabił czterema ciosami siekiery swą 49-letnią matkę w chwili gdy odbywała drzemkę popołudniową. Młodszy brat, który studjuje w Amersvoort, wróciwszy do domu odkrył straszliwy czyn. Matka leżała nieprzytomna na kanapie, a na jej głowie widniały 4 straszliwe rany. Jeszcze tego samego wieczora zakończyła biedaczka życie.

Podjęcie skierowało się natychmiast przeciwko 17-letniemu synowi, którego o dzień zbrzyżana była krwią. Zrazu zaprzeczł popełnionej zbrodni, później jednak — gdy znalezione zakrwawioną siekiere i raz jeszcze chłopca przesłuchano, przyznał się do strasznego czynu.

Opowiadał on co następuje: Był on popołudniu sam z matką w domu. Matka jak zwykle po obiedzie położyła się spać. Chłopak czytał książkę a następnie wyszedł aby narać trochę drzewa, lecz wkrótce wrócił z siekiere do pokoju i zadał śpiącej matce cztery potężne uderzenia. Motyw czynu zupełnie nie wyjaśniony. Ojciec młodocianego matkobójcy bawił w tym czasie w sprawach handlowych w pewnym odległym mieście.

Bielizna modnej kobiety

Kobieta powinna dbać o ładne stroje, ale również starannie i umiejętnie dobrać bieliznę. Obecnie w bieliznie, podobnie jak w dziennych strojach, mamy niezwykłą wprost rozmaitość. Wzięty górę lekkie kreacje, przypominające raczej suknie balowe, bez rękawów, sięgające kostek, często o fantazyjnej linii dołu, wcięte w talii, lub lekko wyrzucane nad paskiem itp. Ozdabiane są drobnymi mezeżkami, drobnym haftem a L'ancienne, kolorowymi monogramami, koronką lub inkrustacją z koronkowych motywów.

Do najbardziej luksusowych kreacji należą komplety bielizniane z crepe-de-Chine'y lamowane w zęby crepe-satin'em. Ładne są też połączenia dwóch stonowanych lub harmonijnie dobranych kolorów. Szczególnie pięknie wyglądają wtedy aplikacje.

Pomimo, że ogólnie noszone są trykoty, zastępując dobrane do kompletu majteczki, te ostatnie znów zaczęły być używane przez modne strojnisię. Pomysłowość i tu jest niezwykle bogata. Mamy śliczne fasony kloszowe lub plisowane z opinającym biodra karakiem. Przy obecnie wprowadzonej modzie długich sukien, większą rację bytu ma komplet telizny i dessous, aniżeli combinaisons, które wystarczały przy krótkich sukienkach. Dessous mają linię stroju pod jaką e się kładzie. Przeważnie przylegają ściśle na biodrach i są rozszerzone u dołu szluzami lub wstawieniem plisowanem.

Pyjamy, które tego lata doszły do fantastycznych fasonów, zachowały się i teraz, jako strój ranny kobiety wytwornej — one są pyjamy „trois pieces” t. j. z dodatkami bluzeczki bez rękawów — z kolorowej crepe-de-Chine'y w drobny kwiatowy desenik

Daleko tańsze a równie wdzięczne są deseniowe specjalnie bielizniane opale. praktyczne i mocne toile-de-soie i liniane batysty. Te ostatnie mniej używane Bielizna jedwabna ma coraz więcej zwolenników, gdyż nie wymaga tak skomplikowanego procesu prania, jak bielizna lniana i bawełniana

GIEŁDY

Giełda Poznańska.

Cedula Urzędowa Giełdy Poznańskiej.
Papieri procentowe:
(Kurs w procentach nominatu).
5% Pożyczka konwersyjna 49.50 % P.
8% dolarowe listy Pozn. Ziem. Kr. dyt 91% O.
4% listy zast. konw. Pozn. Ziem. Kredyt. 40.— % P.
(Kurs w złotych).
6% listy żytnie Pozn. Ziem. Kred 18.— +
5% Pożyczka premjowa seria II 55.— P.
Akcje bankowe:
(Kurs w złotych za 1 akcję).
Bank Polski I em. 158.— O.
Tendencja bez zmiany.

GIEŁDA WARSZAWSKA

z dnia 4. 12. 1930 r.
Waluty Golówka
Dolary St. Zjedn. tr.: 8.89, sp.: 8.91, kup.: 8.87.

	Dewizy:		
	trans.	sprzed.	kup.
Holandja	359,2	359,92	358,12
Belgia	124,40	124,71	124,09
London	43,37 1/2	43,42	43,21
Nowy Jork	8,913	8,933	8,893
Nowy Jork kabel.	8,922	8,942	8,902
Paryż	35,6	35,15	34,97
Praga	26,45	26,11	26,39
Szwajcaria	172,80	173,23	172,37
Wiedeń	125,56	125,87	125,25
Włochy	48,75	48,87	48,63
Berlin	212,73		

Tendencja mocniejsza.
Papieri wartościowe i obligacje:
4% poz. inwest. 99,00
4% inw seryjne sztuki 102,25
5% poz. konw. 50,25
3% poz. bud. 50,00
10% poz. kol. 104,50

Akcje w złotych:
Bank Polski 0,00—158,00
Bank Zachodni 0,00— 70,00
Sole Polasowe 0,00— 92,00
W. T. Węgla 39,00— 38,00
Lilpop 0,00— 23,50
Modrzejów 0,00— 10,75

Urzędowa cedula Giełdy Żywej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, 4. 12. 1930 r.
Warunki: Handel hurtowy, parytet Poznania, ładunki wagonowo, dostawa bieżąca za 100 kg.

Standardy: a) żyta 694,5 gr (119; f. w. h.); b) pszenicy 744 gr (128,4 f. w. h.); c) jęczmienia przemiałowego 667 gr (113; f. w. h.); d) owsa 568,5 gr. (78,1 f. w. h.)
„Ceny orientacyjne” parytet Poznań

Żyto	18,50— 19,00
Usposobienie spokojne	
Pszenica	24,50— 26,00
Usposobienie słabsze	
Jęczmień przemiałowy	19,00— 21,50
Usposobienie spokojne	
Jęczmień browarowy	25,00— 27,00
Usposobienie spokojne	
Owies	18,75— 20,00
Usposobienie stałe	
Mąka żytnia wł. work. 65%	32,00
Usposobienie spokojne	
Mąka pszenna 65% wł. work.	44,50— 47,50
Usposobienie spokojne	
Tręby żytnie	11,50— 12,50
Tręby pszenne	13,00— 14,00
Tręby pszenne (grube)	14,50— 15,50
Rzepak	41,00— 43,00
Groch Victoria	27,00— 32,00
Ziemniaki jadalne	2,00— 2,30
Ogólne usposobienie spokojne	

Uwagi: Obroty na odmiennych warunkach: 135 tonn żyta, 30 tonn pszenicy i 00 tonn pulpy ziemniaczanej suszonej. Ziemniaki fabryczne bez obrótów. Z powodu zwiększonej podaży tendencja na żyto i pszenice słabsza

Firma ST. SZUKALSKI, BYDGOSZCZ notowała w ostatnich dniach za: Koniczynę czerwoną 200—280, koniczynę białą 320—450, koniczynę szwedzką 130 do 200, koniczynę żółtą luszczoną 90—120, koniczynę żółtą w łuskach 45—60, inkarnatkę 140—160, przelot 100—120, tymotkę

50—60, rajgras krajowy 80—100, seradele 40—46, wykę latową 22—26, wiczkę zimową 50—60, peluszkę 22—24, groch polny 18—22, groch „Wiktorja” 24—30, gorczycę 40—46, rzepak zimowy 44—46, rzepak letni 55—60, konopie 60—70, siemię lniane 54—60, proso żółte 40—46, tatarkę 22—24, mak biały 80—100, mak niebieski 75—85 zł

RUCH TOWARZYSTWACH

Do gniazd sokolich Okręgu V. Celem wzięcia udziału w uroczystościach „Miesiąca Propagandy Pomorza” zbiórka ze sztandarami w niedzielę o godz. 11,45 na Starym Rynku.

Zw. Tow. Pom. Fryzjerskich, filja Bydgoszcz. Zjazd w niedzielę, 7 b. m., o godz. 15,30 u p. Mellera.

Tow. Powst. i Wojaków Bielawy-Skrzeszysko. Zebranie plenarne dziś, o godz. 19 w lokalu Rzeźni Miejskiej. Ważne sprawy.

Klub Mandolinistów „Lutnia” obchodzi 7 bm o godz. 17 w Domu Czeladzi przy ulicy Zygmunta Augusta 8 uroczystość 5-lecia.

Kol. K. S. „Sparta”. W niedzielę, 7 bm, o godz. 10 przed poł. zebranie zarządu w kasynie K. P. W. Z powodu remontu kasyna schadzka dziś wypadła.

K. S. „Astorja”. Roczne walne zebranie w sobotę, 6 bm., o godz. 20 w lokalu Rzeźni Miejskiej. O ile na godz. 20 nie stawi się przewidziana statutem większość członków, odbędzie się następne zebranie pół godz. później, którego uchwały są prawomocne bez względu na ilość obecnych.

Sokół III. W sobotę rozpoczyna się turniej w piłkę latającą oraz lekcja śpiewu, na którą zapraszamy wszystkich druhów.

Klub Sportowy „Iron”. Zebranie miesięczne Klubu w Sobotę, 6 bm., o godz. 19.30 w sali restauracji „Złoty Róg”, na Około.

Sokół IV Bielawy. W sobotę, 6 b. m., o godz. 19.30 zebranie miesięczne. Referat o dziejach Polski (Historja Pomorza) wygłosi drh prof dr Pankowa.

Stow. Techników. W piątek, 5 b. m., o godz. 8.30 wiecz. we własnym lokalu przy Nowym Rynku 11 wygłosi inż Banaszek odczyt na temat: „Gaz jako racjonalne paliwo w przemyśle metalowym”

Sokół XII konny. Zebranie plenarne w piątek, 5 b. m., o godz. 20 w sali „Pod Lwem”, ul. Marszałka Focha. Na porządku obrad interesujące referaty obcych prelegentów.

Bydgoskie Tow. Ogrodnicze. Plenarne zebranie 7 b. m., o godz. 13 w lokalu pana Mellera, Plac Piastowski. Z uwagi na bardzo ważne sprawy, wszyscy członkowie winni się stawić.

Sokół II Jachcica. Plenarne zebranie w piątek, 5 b. m. o godz. 19 w lokalu zebrania p. Orczykowskiego. — Zarząd zbiera się godzinę wcześniej.

Filja Budowl. Z. Z. Polskiego. Miesięczne zebranie 6 b. m., o godz. 18 u pana Mellera przy Placu Piastowskim.

Redaktor odp: — Kazimierz Małycha w Bydgoszczy.

maczane ciasteczka gwiazdkowe

mile wpływają na nastrój świąteczny!

Jeżeli zaś chcesz, by pieczywo świąteczne udało się i dobrze smakowało, weź **Dra Oetkera proszek do pieczenia „Backin”**. Wybór odpowiedniego pieczywa na wasz stół świąteczny ułatwi niezliczona ilość doskonałych przepisów Oetkera. **Dra Oetkera** barwnie ilustrowaną książeczkę z przepisami, wyd. F, nabyć można za 40 gr. we wszystkich składach spożywczych, a w razie wyczerpania za nadesłaniem znaczków wprost u mnie. Jako **praktyczny podarek gwiazdkowy** polecam chlubnie znany aparat do pieczenia Cud kuchni.

Dr. August Oetker, Oliwa

Zagraniczne przedsiębiorstwo parafrowe **inteligentnych zastępców** poszukuje wszędzie zarówno w większych miastach, jak i najmniejszych osadach, celem sprzedaży do rze wprowadzonego artykułu monopolowego. Zgłoszenia sub „RAD” kierować do **Biura Ogłoszeń PA, Warszawa, Boduena 2.**

E. Karpowicz BYDGOSZCZ, Długa 66 nar. Podwałe telefon 809.

poleca:

alta i garnitury męskie oraz okrycia damskie. Materiały na garnitury i palta męskie i damskie, bieliznę ciepłą, swetry, płótna, barchany i obuwie

n669 Za gotówkę i na spłaty.

Zabawki bardzo tanio

zniżka 30—50% n-1334 z powodu likwidacji tego oddziału **Zwiedzenie konieczne.**

Morgenstern & Stoński BYDGOSZCZ, Dworcowa 88, wejście z ul. Gamma.

Czytajcie Gazetę Bydgoską!

Napisowy wiersz tłusty 25 gr. każde dalsze słowo 15 gr., 5 liczb = 1 słowo. l, w, z, a = każde stanowi słowo.

OGŁOSZENIA DROBNE

na ten sam dzień, przyjmuje się tylko do g. 9 rano.

Znak ofertowy (na przykład: z 1864, n 5243 b 3582 itd.) = 1 słowo. Dla poszukujących posad 20 proc. zniżki

SPRZEDAŻE

DOM

nowo zbudowany, dochód roczny 4 300 zł. sprzedam spiesznie z powodu wyjazdu. Wpłata 15 000 reszta hipoteka. Of. do Gaz. Bydg. pod nr. 1874.

SPRZEDAM

jako prywatny drogocenna nową kompletną dębową sypialkę za bezcen. Of. do Gaz. pod sprzedaż. d-764

SPRZEDAM

samochód ciężarowy 4 tonowy w dobrym stanie. Of. do Gaz. Bydg. pod d-1700

KONIE

na biegunach za 10 zł. Szubińska 6. d-759

W MIEŚCIE

powiatowem liczącem circa 8.000 mieszkańców jest do sprzedania nieruchomości przy ul. Pryncypalnej z całkowitem urządzeniem rzeźnicznym jak składem, w sztatem maszynami z mechanicznym zapędem na dogodnych warunkach spłaty. Oferty do Gazety Bydg. pod nr. 1670

3 POKOJE

z kuchnią, część mebli zaraz na sprzedaż. Grunwaldzka 130 II p. d-758

DZIERŻAWY

POSZUKUJĘ

dzierżawy ogrodnictwa wraz z mieszkaniami. Zgł. do Gaz. Bydg. pod d-1634

3 POKOJE

wydzierżawię Toruńska 3.

POSZUKUJĘ

dzierżawy lub kupna ubikacji nadającej się na ślusarstwo albo zaprowadzone w mieście powiatowem dużej wsi kościelnej. Of. do Gazety Bydg. pod d-1625

KUPNO

KUPIĘ

dobrze prosperującą fabrykę lub przedsiębiorstwo handlowe ewentualnie wstąpię jako wspólnik. Wyczerpujące spieszne oferty upraszam do Gaz. Bydgoskiej pod nr 1436 d-1436

WOLNE POSADY

SLUŻĄCA

lepsza potrzebna. Dom spokojny, 3 osoby, 4 pokoje. Gotowanie, pranie. Wyczerpujące oferty: Warszawa Czackiego 21-23 Gruszczyńska. d-1330

STAŁY

uboczny zarobek znajdą bez narażenia godności stanu, pp. urzędnicy, emeryci wojskowi, itd. Fachowość zbyteczna.—Gospodarczy Zakład Kredytowy, Lwów, Wałowa 11a. d1326

POSAD POSZUK.

APTEKARZ

aprobowany poszukuje posady lub dłuższe zastępstwo. Posada, dobre referencje. Oferty do Gaz. Bydg. pod nr. 1675.

Aptekarz aprobowany

z dłuższą praktyką poszukuje posady lub zastępstwa ewentl. zarządu apteką referencje poważne. Oferty do Gaz. Bydg. pod nr. 1565

DZIEWCZYNA

uczciwa, sumienna poszukuje posady do dzieci lub do wszelkiej pracy domowej od 15 grudnia. Oferty do Gaz. Bydg. pod nr. 1680.

EKSPEDJENTKA

z branży cukierniczej poszukuje jakiegokolwiek posady zaraz lub później. Miejscowość obojętna Łaskawe zgłoszenia do Gaz. Bydg. pod d-1698

Każdy powinien zważać

kupując koldre ażeby była trwałą i z najlepszych materiałów

Ten znak

daje gwarancję długoletniej trwałości i niezmiennego koloru.

PIACZYŃSKI
ABR. KOLDER-BIELIZNY
BYDGOSZCZ, GDAŃSKA 163
(GMAH HOTELU POD ORŁEM)

DUET LUB TRIO

dobrze zgrany poszukuje posady. Łask. zgłoszenia pod „Rutynowany do administracji „Gazety Bydgoskiej” d-1702

POKOJE

MEBLOWANY pokój dla 2 panów zaraz do wynajęcia. Grodzka 16 I p.

OŻENKI

DLA

mej szwagierki panny lat 20, szatynki posiadająca gotówki 6000 zł. poszukuję stosownej partii najchętniej rzemieślnika lub urzędnika wdowcy nie wykluczeni. Cel matrymonialny. Oferty do Gaz. Bydg. pod nr. 1689.

PANNA

lat 23 z porządnej rodziny religijnie wychowana poszukuje męża. Panowie urzędnicy lub nauczyciele. Zgł. do Gaz. Bydg. pod nr. 4607

DLA

znajomej; zgrabnej przystojnej blondynki córki gospodarskiej posiadającej narazie 5000 zł. i wyprawę, poszukuję męża najchętniej urzędnika. Oferty przyjmuje Gazeta Bydg. pod nr. 1779.

ZIEMIANIN

właściciel większego majątku minimalnie obciążonego pragnie zapoznać w celu matrymonialnym zamożną starszą pannę lub bezdzietną wdowę. Łaskawe szczegółowe oferty upraszam do Gaz. Bydg. pod nr. 1705

ROZNE

Dobra egzystencja

Poszukuję współnika do księgarni z gotówką 10—15 000 zł. znajdującej się w wojew. mieście (50 tysięcy mieszkańców) gdzie tylko są dwie księgarnie. Wczesne oferty do Gaz. Bydg. pod nr. 1643.

WYDZIAŁ

Klubu polskiego zaprasza członków klubu na Mszę Św. do kościoła Klarysek w sobotę 6 Grudnia 9 rano. d-762

WSPÓLNIKA

z gotówką 1500 złotych poszukujemy na dobrych warunkach. Oferty do Gaz. Bydg. pod nr. 1681.

OBEŁGĘ

rzuconą na P. Ligajewską Bydgoszcz cofam F. Potrek d-763

PIĘĆ

tyś. pożyczki za umiarkowanym procentem na przemysł bezkonkurencyjny, rzecz traktuje się uczciwie. Oferty do Gaz. Bydg. pod nr. 1673.

10 - 20 TYSIĘCY

poszukuję na pierwszą hipotekę w Poznaniu. Oferty do Gaz. Bydg. pod nr. 1687.

GLUCHOTA

uleczalna. Wynalazek Eufonia zademonstrowany specjalistom. Usuwa przytępiiony słuch, cieknięcie uszów. Liczne podziękowania. Żądają bezpłatnej pouczającej broszury. Adres: Eufonia Liszki-Kraków. d-761

LEKcje

OŚMIOKLASISTA

udziela lekcji tanio i solidnie. Specjalność matematyka, fizyka i polski. Oferty pod „Słomienny” do Gaz. Bydg. d-760

Św. Mikołaj 6 grudnia

Abonament w Bydgoszczy w ekspedycji i agenturach wraz z dodatkami „Przy Rodzinnym Stole”, „Gazeta Sportowa” i „Zycie” wynosi miesięcznie 2,20 zł. z odnośnikiem do domu przez listowego 2,59 zł. w agenturach prowincjonalnych miesięcznie 2,20 zł. z odnośnikiem do domu przez roznosicieli 2,50 zł. — kwartalnie 6,60 zł. na pocztach przez listowego w dom 7,76 zł. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków lub l.p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, prenumeratorki nie mają prawa do odszkodowania. Rękopisów nie zamówionych Redakcja nie zwraca.

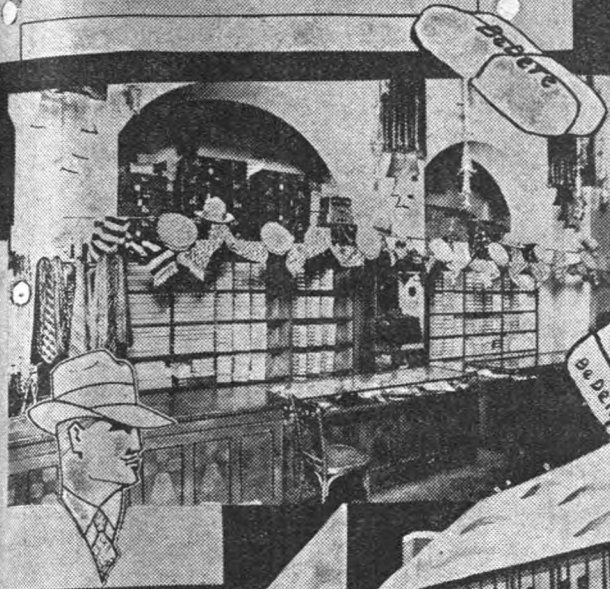
Ogłoszenia 25 groszy wiersz milim. na stronie 6 lam. Reklamy na stronie 4 lam. szerokości 67 milim.: za tekstem milim. 60 groszy, w tekście na drugiej i trzeciej stronie 1 złoty, na dalszych stronach 85 groszy. Drobnym ogłoszeniom słowo tytułowe 25 groszy, każde dalsze 15 groszy, dla poszukujących pracy 20% zniżki. Przy częstym powtarzaniu udziela się rabatu. Przy konkursach i dochodzeniach sądowych wszelkie rabaty upadają. Ogłoszenia na ten sam dzień przyjmuje się tylko do godziny 9-tej przed południem. Skrzynka pocztowa nr. 54. Konto czekowe: P. K. O. Poznań nr. 203 644.

DOKĄD
IDZIEMY?

RAJ DLA DZIECI

III.
PIĘTRO

NA GWIAZDKE!

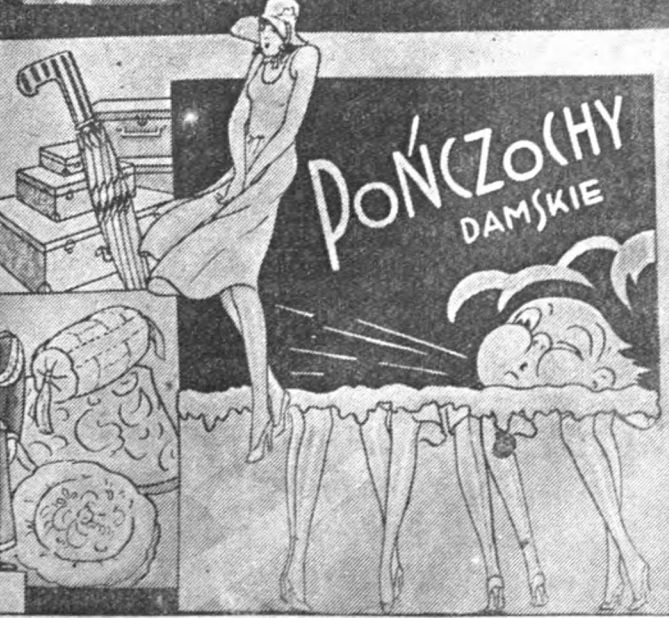
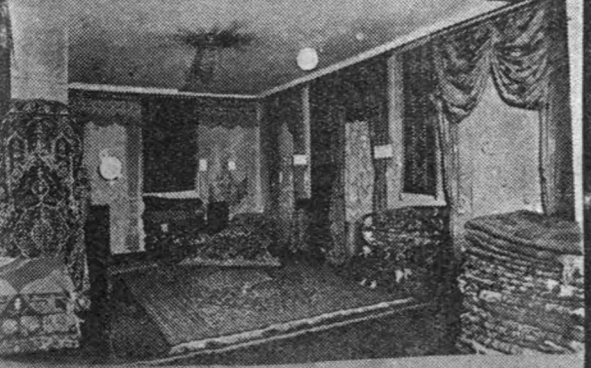
Be De Te

BYDGOSKI DOM TOWAROWY

BYDGOSZCZ
GDAŃSKA 10-12

NOWOŚCI
SEZONOWE

POŃCZOCHY
DAMSKIE

Wielka sprzedaż

od dnia 9 grudnia

Kapelusze damskie

- ładna budeczka** z filcu z pięknym przybraniem 8.50
- Małe eleganckie** kapelusiki filcowe najmodniejsze fasony 12.—
- Piękne kapelusiki** aksamitne bardzo ładne fasony 16.—

Płaszcz damskie

- Płaszcz damskie** z tweedu, fason sportowy zł 48.—
- Płaszcz damskie** z tweedu, fason angielski zł 90.—
- Płaszcz fantazyjne** z rypsu la przybranie futrzane zł 120.—
- Płaszcz damskie** z tweedu z dużym futrzan. kołnierzem . . . zł 135.—
- Płaszcz fantazyjne** z georgetty z dużym futrzan. kołnierzem i mankietami zł 150.—
- Płaszcz fantazyjne** z georgetty bogata obsada, opozy skunkowe, krój najmodniejszy zł 298.—

Suknie damskie

- Suknia wełniana** zł 17.50
- Suknia wełniana** zł 29.50
- Suknia** z crepe lux zł 32.50
- Suknia wizytowa** z crepe meteoru modne fasony zł 98.—
- Suknia balowa** satin lux modne fasony zł 24.50
- Suknia balowa** z czarnego meteoru długi fason zł 82.—

Pozatem utrzymujemy ogromny wybór sukien i kompletów wizytowych i wieczorowych.

Be De Te
BYDGOSKI DOM TOWAROWY

Gwiazdkowa

do dnia 24 grudnia br.

Płaszcz męskie

Płaszcz sportowy z prima materiału angielskiego	42.00
Ulster kapowany materiał pierwszorzędnej jakości	61.00
Płaszcz z kołnierzem aksamitnym	72.00
Płaszcz na watołinie kołnierzy futrzany	115.00

Ubrania męskie

Ubrania jedno i dwu rzędowe z materiału czysto wełnianego w modnych kolorach	48.00
Ubrania sportowe prima materiały angielskie	54.00
Ubrania granatowe prima kamgarny	62.00
Ubrania wizytowe czarna marynarka spodnie w paski	98.00

Firany

Firany z metra jak etaminowe	mtr.	0.59
Firany etaminowe w pasek	mtr.	0.95
Firany etaminowe krata od 1.35 do		1.55
Firany etaminowe kolorowe	mtr.	0.95
Firany siatka maszynowa szerokość 150 cm.	mtr.	7.50
Firany odpasowane itaminowe okno		10.00
Firany „ angielski tytuł okno		15.50
Firany „ imitacja filet okno		22.50
Markizeta w kratki na story i franki 150 cm. szerok. w kolorze ecru	mtr.	9.85

Prócz tego przyjmujemy zamówienia na wykonanie artystycznych firan i portjer. Wielki wybór w odpasowanych storach, jak siatkowe i markizet po bardzo korzystnych cenach.

Dywany

Imitacja Perskie rozmiar 165×250	59.50
Imitacja Perskie rozmiar 200×300	88.50
Imitacja Boucle rozmiar 165×250	46.50
Imitacja Boucle rozmiar 200×300 w modnych deseniach	75.00
Boucle oryginalne w najnowszych deseniach rozmiar 165×250	167.50
„ 200×300 od	225.00 do 265.00
„ 250×350 od	325.00 „ 395.00
„ 300×400 od	540.00 „ 600.00
Pozatem mamy stale na składzie wielki wybór w dywanach wełnianych, pluszowych jak i ręcznie tkanych.	
Dywaniki przed łóżka	5.75

Kołdry

Kołdry rozmiaru 130 razy 190	16.50
Kołdry croisette-satyna	22.50
Kołdry satyna	29.50
Kołdry (z kolorową satyną) rozmiar 150x205	44.50
Kołdry kolorowe satyna na białej wacie	56.50
Kołdry kolorowe satyna ua owczej wełnie	64.50
Kołdry adamaszkowe	66.50
Kołdry puchowe, jedwabny adamaszek od 165,— do	215.00

Zarazem przyjmujemy zamówienia na kołdry na wacie, wełnie i puchu.

Ręczniki

Ręczniki wafłowe wielkość 50×135 prima gatunek	1.85
Ręczniki frott'e kolory trwałe	1.95
Ręczniki białe prima gatunek wielkość 50×130	2.20
Ręczniki czysto Iniane z frędzlą wielkość 40×140	2.95
Ręczniki czysto Iniane adamaszkowe	3.95
Prześcieradła kąpielowe małe	4.65
Prześcieradła kąpielowe wielkość 140×190	11.75

Pozatem polecamy wielki wybór płaszczy kąpielowych.

Stołowizna

Serwetki deserowe 35×35 cm.	szk.	0.65
Serwetki deserowe kolorowe 35×35 cm.	szk.	0.75
Serwetki deserowe z mierzka 35×35 cm.	szk.	1.35
Serwetki obiadowe 56×56 cm.	szk.	1.45
Obrusy białe i kolorowe 91×91 cm.	szk.	4.65
Obrusy białe i kolorowe 112×112 cm.	szk.	6.45
Obrusy białe i kolorowe 140×140 cm.	szk.	10.50
Obrusy białe i kolorowe 140×170 cm.	szk.	12.45
Obrusy białe 140×180 cm.	szk.	8.75
Obrusy „Indanthren” 140×140 cm.	szk.	12.85
Garnitury białe i kolorowe na 6 osób		23.75
Garnitury białe na 12 osób		38.50
Garnitury białe i kolorowe czysto Iniane na 6 osób		48.75
Garnitury białe jedwabne na 12 osób		78.50

Jedwabie

Foulardy jedwabne na sukien., cena niebywała	5.95
Crepe de chine fantazyjny, bogaty sortyment deseni	11.90
Partja Crepe meteoru w pięknych pastelowych kolor., dopóki zapas starczy	12.45
Aksamity na sukienki w modnych kolorach	7.70
Sztuczne jedwabie na sukienki wielki wybór ładnych deseni	1.95

Materiały wełniane

Czysty wełniany muślin w modnych deseniach	3.95
Tweed wełniany na sukienki sportowe, szerok. 140 cm.	8.50
Modne materiały na płaszcze damskie szer. 140 cm.	12.25
Blejskie kamgarny na ubrania męskie szer. 150 cm., cena niebywała	25.50
Materiały ulstr. na płaszcze męskie czysta wełna	13.50
Czysto wełniane flausze w najnowszycy kolorach i desen., 150 cm. szer.	19.80

Be De Te

BYDGOSKI DOM TOWAROWY

Telefony 3-54 i 17 BYDGOSZCZ Gdańska 10-12

Pończochy

florowe damskie	zł 1.65
florowe damskie lepszej jakości	2.90
Jedwabny flor damski	3.80
macco damskie czarne	1.90
macco damskie bardzo trwałe	2.60
wełniane damskie	4.90
wełniane damskie lepszy gatunek	6.00
Jedwabne „Bemberg”	6.90
wełn. z jedwabiem	6.75
sportowe męskie	3.50
skarpetki męskie bawełniane	0.75
skarpetki męskie wełniane lepszy gat.	3.90

Rękawiczki

damskie trykotowe	zł 1.60
„ z podszewką	2.40
„ wełniane białe	2.00
„ wełniane kolor.	2.50
„ glasee różne kolor.	7.50
„ zamszowe białe do prania w wodzie	12.90
męskie trykotowe	zł 1.60
„ tryk. z podszewką	2.50
„ trykot. z podszewką lepszy gatunek	3.00
„ glasee	7.25
„ napa	8.90

Kupony

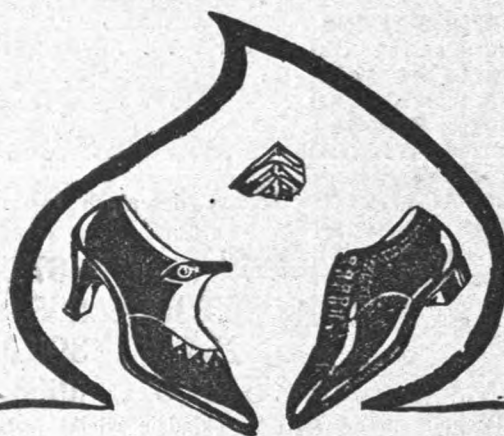
w kartonikach gwiazdkowych
praktyczny
i najodpowiedniejszy
podarek gwiazdkowy

Sukienka sztucznej jedwabiu — kupon	zł 7.80
Suknia eleg. z wełn. muslinu — kupon	15.80
Sukienka z czysto-jedw. foularu — kupon	23.80
Sukienka balowa materiał crepe meteor w pięknych pastylowych kolo- rach — kupon	zł 49.50
Ubranie męskie materiał kamgarn Biel- ski — kupon	zł 76.50

KOSZULE MĘSKIE

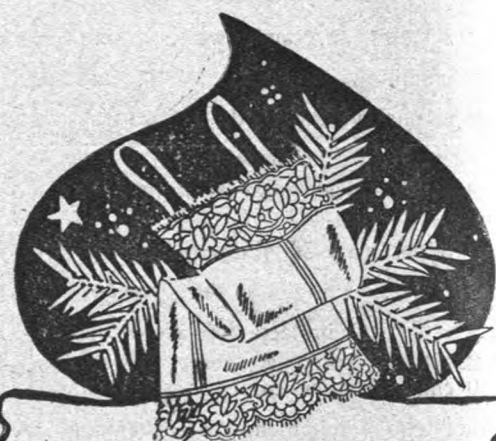
Koszule kolorowe sefir. z podwójn. kołnierz. I.	zł 6.95
Koszule kolorowe sefir. z podwójn. kołnierz. II.	9.50
Koszule kolorowe sefir. z podwójn. mankietem	13.00
Koszule kolorowe popelin. z podwójn. mankiet.	14.50
Koszule nocne z dobrego materiału i wy- kładanym kołnierzem	6.95
Koszule nocne z popelinowym przybraniem, bardzo dobry gatunek	11.70
Koszule smokingowe gorz. z dobrego rypsu	10.00
Koszule frakowe eleganckie wykonanie	12.50

OBUWIE

DAMSKIE I MĘSKIE

Damskie lakierki	zł 19.50
Damskie kolorowe beżowy i granatowy, obcas francuski i słupkowy	19.50
Damskie półbutki gems czarny, obcas niski	22.50
Męskie półbutki czarny chrom	33.00
Damskie śniegowce kozackie	18.00
Damskie śniegowce czarny, bronz i popielaty	15.00
Męskie bambosze cieple	12.50
Damskie bambosze cieple	10.00
Damskie pantofle (crepe de chine) czarny	19.75
Damskie pantofle białe atlasowe	19.75
Damskie prunelki na pasku	9.50

BIELIZNA DAMSKA

Koszule damskie dziennie z koronką	zł 1.85
Koszule damskie z haftem	3.50
Koszule damskie nocne z koronką	5.90
Koszule damskie nocne z haftem	7.25
Koszulki damskie tryk. baweł.	2.40
Kombinacje damskie tryk. baweł.	3.25
Pantalony damskie wełn. z jedw.	6.25
Chusteczki damskie haftowane	zł 0.35
Chusteczki męskie białe	zł 0.45
Chusteczki męskie z kol. brzegiem	zł 0.50
Fartuchy damskie trwałe kolory	zł 4.75

Be De Te
BYDGOSKI DOM TOWAROWY

Telefony 3-54 i 17 BYDGOSZCZ ul. Gdańska 10-12

